

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 39
Spalis - October 9, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

ATSIPRAŠAU!

Dr. Algimantas Kabaila

- **Lenkijos Senato** Emigracijos ir užsienyje gyvenančių lenkų komisijos pirmininkės Janinos Sagatowskos nuomone, Lietuvos valdžia demonstruoja gerą valią čia gyvenantiems lenkams. Tai liudija, pasak jos, naujų lenkų kalba dėstomų mokyklų atsiradimas Vilniuje. Atvykusi darbo vizito į Lietuvą, Lenkijos senatorė domėjosi švietimu Vilniaus krašte.

- **Lietuvos ir Didžiosios Britanijos** rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos "Baltijos tyrimai" šių metų rugsėjo 12-20 dienomis 103-ose Lietuvos vietovėse atliktos apklausos duomenimis, lyginant su rugpjūčio mėnesio apklausos rezultatais, dviem procentais nukrito Prezidento Valdo Adamkaus populiarumas.

- **Vyriausybė** pasirengusi didinti finansavimą šalies aukštosioms mokykloms, kad visi gerai besimokantys studentai galėtų mokytis nemokamai. Tai spalio 1 d. susitikime su Vilniaus universiteto studentais pareiškė Vyriausybės kancleris Kęstutis Čilinskas.

- **Ministrų Kabinetas** rugsėjo 30 d. pritarė 1999 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektams, kurie perduodami svarstyti. Projektuose nenumatytas valstybės biudžeto deficitas. Be to, biudžeto išlaidos planuojamos pagal naują, programinį principą - kiekvienas asignavimų valdytojas pateikė konkrečias programas, kurioms bus naudojamos biudžeto lėšos. Kitų metų valstybės biudžete išlaidoms siūloma skirti 7 mlrd. 429,1 mln. litų ir numatoma gauti tiek pat pajamų.

- **Prezidentas Valdas Adamkus** rugsėjo 30 d. priėmė naujojo Kinijos ambasatoriaus Lietuvoje Guan Hengguang skiriamuosius raštus. Jis tapo trečiuoju Kinijos ambasatoriumi Vilniuje, pakeitusiu penkerius metus savo šalies interesams atstovavusį ir liepos pabaigoje iš Lietuvos išvykusį diplomata Wang Zhaoxian.

- **Lietuvos kariuomenės** vadovas generolas majoras Jonas Andriškevičius spalio 1 d. išvyko į Daniją aplankyti taikdarius, kurie šiuo metu rengiasi misijai. Savo šalių karius taip pat applanke Estijos ir Latvijos kariuomenių vadai.

- **Lietuvos Taupomojo banko** valdyba nutarė pertvarkyti banko struktūrą pagal Airijos jungtinio banko-dvynio specialistų rekomendacijas. Banko valdymas bus organizuotas sukurus divizionus (dalinius) pagal funkcinių pasiskirstymą ir įsteigus 26 verslo centrus, kurie turi užtikrinti efektyvią banko veiklą vienydami visus 46 LTB skyrius bei apie 360 poskyrių.

- **"Lietuvos energijos"** bendrovė perspėjo, kad jai gali tekti riboti elektros energijos tiekimą pramoniniams vartotojams. Tokių priemonių gali tekti imtis todėl, kad pastarosiomis dienomis elektros srovės dažnis dėl NVS šalių energetikos sistemų kaltės mažėja ir yra netoli kritinės ribos. Tačiau gyventojams elektros tiekimas nebus ribotas.

Neseniai galingiausios valstybės prezidentas prisipažino sakęs netiesą savo krašto piliečiams - tad ir visam pasauliui. Tos valstybės piliečiai pasigedo vieno žodelio tame pareiškime - **ATSIPRAŠAU**. Atsiprašau, nes sakiau jums netiesybę. Tiesa, paties įvykio, kurį prezidentas paneigė, dauguma piliečių nelaiko rimtu nusikaltimu, nes tai daugiau asmeninė silpnybė. Bet viešai sumelavus, teisinėje valstybėje laukiama bent atsiprašymo. To nepadarius galima turėti visai rimtų pasekų.

Lietuvoje, deja, dar toli gražu nėra tokio pilietinio supratimo kas ir kada turėtų atsiprašyti, kas ir kada turėtų būti baudžiamas.

Prieš keletą savaitių Krašto apsaugos viceministras Jonas Kronkaitis buvo negražiai apšmeižtas. Už ką? Gi už tai, kad jo pastangomis Lietuva gali gauti dovanai 40,000 M14 automatinųjų šautuvų. Šie automatai pasižymi savo tikslumu ir su optiniais taikikliais naudojami tiksliam šaudymui - snajperiams. Jų efektingumas laikomas apie 460 m. Automatinėje aplinkoje jų galia yra iki 750 šovinių per minutę, nors jie paprastai naudojami pusiau automatinio būdu. Vieno šautuvo savikaina 1995 metais buvo apie 576 USD. Šie daviniai paimti iš "FactFile Headquarters Marine Corps, Division of Public Affairs". Pulkininkas J. Kronkaitis už savo pastangas palygintas su "nemoškėmis", jo išrūpintas ginklas - su "mušketėmis". Nors tokias "muškietas" naudoja ne tik kai kurie amerikiečių kariuomenės daliniai, bet ir Pietų Korėja, Taiwanas, Izraelis ir kiti gerai kariniškai pasiruošę kraštai. O ar kas už tą šmeižto akciją atsiprašė? Nieko panašaus! Ta žiniasklaidos ar, geriau pasakius, šmeižtasklaidos dalis ir toliau ieško nekalto kaltintinio, apšmeižti.

Ne per seniai Laima Andrikienė buvo apskelbta neva suvažinėjusi žmogų, dalyvavusį demonstracijoje. Tai skelbė eilė žmonių - viešai tvirtindami matę, kad taip tikrai buvę. Gi seimūnas Kazys Bobelis skelbė turįs įrodymų, kad ši moteris buvusi KGB bendradarbė. Viso to sukulto alaso pasėkoje ji buvo priversta pasitraukti iš ministrės posto. Visi šie gandai, visomis priemonėmis viešai skelbiami lyg ir būtų faktai, pasirodė netiesa. O ar kas nors atsiprašė p. Laimos Andrikienės? Kur tau! Juk čia mūsų tėvynė Lietuva, kur baltą galima vadinti juodu, o juodą baltu.

Man labai nemaloniai, bet įdomiai atrodo buvusių KGB-istų akiplėšiškumas apkaltinant jiems nepalankius asmenis bendradarbiavimu su jais. Kur galėtų rasti didesnį akiplėšiškumą? Na, o jei mums kas nors nepašerkšniui, tai paskelbiame, kad tai mūsų bendradarbis. Ir mes liekame nekaltučiai, gi tas apskelbtasis turi ne tik daug nemalonių, bet ir visokeriopą skriaudą. Aiškiai tie KGB-istai jaučiasi nepaliečiami. Ir ne be pagrindo.

Štai Vytautas Landsbergis buvo taip apšmeižtas. 1998 rugpj. 27 d. "Lietuvos aidė" rašoma, kad [cituoj]: "Generalinė

prokuratūra nustatė, kad paskelbtos žinios apie tariamą Vytauto Landsbergio bendradarbiavimą su [KGB] neatitinka tikrovės. Neatitinkančias tikrovės žinias paskleidė D. Abromaitis, A. Osipovas, G. Bagdonas, E. Baltinas, A. Armonas, A. Sakalas, V. Čepas, R. Paulauskas, A. Butkevičius, [bet] jie nebus traukiami atsakomybėn, nes nesurinkta įrodymų, kad jie tai padarė tiesiogine tyčia "[citatatos pabaiga]". Gražiausia! Viešai paskelbtas bjauriausias šmeižtas, kokį tik gali sugalvoti. Bet šmeižikai nebus traukiami atsakomybėn, nes nesurinkti įrodymai, kad jie tai padarė "tiesiogine tyčia". Atseit, gali daryti didžiausią skriaudą žmogui be jokios baimės tol, kol prokuratūra negali surinkti įrodymų, kad tai darai "tiesiogine tyčia". Gali daryti tyčia, bet tik ne tiesiogine! O ar kas nors atsiprašė už tą šmeižtą?

Neseniai girdėjau radijo pokalbį iš Vilniaus. Baigęs savo kadenciją kaip Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovas prie Seimo Gabrielius Žemkalnis pasakojo apie savo išpūdžius lankantis Tuskulėnuose. Jis jau sekančią savaitę grįžta į Australiją. Ragino visus svečius Vilniuje neužmiršti aplankyti Tus-

kulėnų. Ten slapta palaidota arti 1000 politinių kalinių, kurie buvo nužudyti Vilniaus kalėjimuose. Daugumas nužudyti šūviu į pakaušį. Daug jų turi kaulų sužalojimų žymių. Iš kaukolių tyrinėjimų matomi simetriški sužalojimai, matyt padaryti spaudžiant galvą koku tai specialiu kankinimo aparatu.

Eilė kitų kankinimo žymių skeletuose. Neabejotina, kad ne vien kankinamieji, bet ir didelė dalis kankintojų buvo lietuviai. O ar kas iš nukankintųjų žmonių giminių ir palikuonių už tai atsiprašė?

Prezidento pageidavimu, įstatymas, turįs bent kiek suvaržyti etatinius KGB darbuotojus, atidėtas iki sekančio sausio 1-mos dienos. Kodėl? Pirmiausia pažiūrėkime į pozityvią šio žingsnio pusę. Už pakeistą įstatymą balsavo ne vien tik TS/LKD kalicija, bet ir kairieji. Atseit, pasiektas koks tai sutarimas šiuo jautriu klausimu. Tai, be abejo, pageidautina. Bet yra ir didžiulė negatyvioji pusė. KGB mafijai duodama laiko pasiruošti, kaip apsisaugoti nuo šio įstatymo veikimo. Ne tik jiems duodamas geras pusmečio startas, bet dar ir detalai pasakoma, koks įstatyminis ginklas prieš juos bus pavartotas.

Lietuvoje yra buvusi tik viena byla prieš stribus, kurie žudė niekuo dėtus civilius. Žiauriai iššudyta Gaidžių šeima, išniekinti lavonai, nužudyta nėsčia moteris ir jos kūdikis. Nusikal-

(nukelta į 7 psl.)

Naujo romano autorius Markas Zingeris ("Aplink fontaną, arba Mažasis Paryžius") dalyvavo rugsėjo 23-ąją surengtame leidyklos "Tyto Alba" vakare "Du Paryžiai"

Gedimino Žilinsko (ELTA) nuotr.

ŽIEMA DAR NEPRASIDĖJO, O ŠILDYMO KAINOS JAU PADIDĖJO

Prasidėjus šildymo sezonui, Vilniaus gyventojai už šildymą mokės 10 % brangiau. Nesant daugiabučiame name šildymo apskaitos prietaisų, už 1 kv. m šildymą reikės mokėti 3.40 lito. Karšto vandens kubas kainuos beveik 13 litų, o tiems, kurie neturi vandens skaitiklių, numatyta karšto vandens norma mėnesiui - 2.8 kub. m, už kurią reikės mokėti 35.6 lito. Viršijus šią normą, kainos skirtumas bus pasiskirstytas visiems namo gyventojams. Tokias kainas nustatė "Vilniaus šilumos tinklai", o jas patvirtino valstybinė kontrolės tarnyba. Kita vertus, Vyriausybė paprašė patikrinti, ar kai kurios savivaldybės pagrįstai didina šilumos kainas, nes šiomet ma-

zutas atpigo 20 - 30 %.

LA

TEATRO ATIDARYMAS - ŠVENTĖ ŽMONĖMS

Švėkšnos seniūnijos Vilku kampo kaime įkurtas klijomo teatras. Teatrą savo sodyboje įkūrė Klaipėdos universiteto liaudies teatro režisūros absolventas Mindaugas Nogaitis. Per atidarymo iškilmės neseniai susibūrusi švėkšniškių klijomo teatro trupė parodė premjerą - Kazio Sajos pjėsę "Šeškai". Į teatro atidarymą susirinko gausybė žmonių iš aplinkinių kaimų. R

DRAUGIŠKAS MADAGASKARO PREZIDENTO VIZITAS

Su draugišku vizitu į Lietuvą buvo atskridęs Madagaskaro prezidentas Didje Ratsiraka su žmona. Kauno sraigtasparnių gamykloje "Helisota" buvo pertvarkomas jo asmeninis sraigtasparnis MI-8. "Helisotos" darbuotojai iš esmės pertvarkė ir prabangiai įrengė sraigtasparnio saloną. Prezidentas atvyko į Karmėlavos oro uostą iš Paryžiaus, norėdamas pats apžiūrėti pertvarkytą sraigtasparnį ir pasirūpinti jo transportavimu į Madagaskarą. Tam iš Maskvos turėjo atskristi transporto lėktuvas su dar vienu išgytu sraigtasparniu. Tačiau šis lėktuvas vėlavo. Madagaskaro prezidentas, apžiūrinėdamas savo sraigtasparnį be perstojo rusiškai ir prancūziškai reikė susižavėjimą darbų kokybe. "Helisotos" vadovai čia pat angare buvo paruošę nedidelį vaišių stalą, tačiau prezidentas ir jo žmona išgėrė tik paprasto vandens. Žurnalistai, prieš savaitę pradėję ra-

šyti ir klausinėti Užsienio reikalų ministerijos pareigūnų apie šį vizitą, buvo sukėlę nedidelę sumaištį. Tačiau, kadangi Lietuva nėra užmezgusi diplomatinių santykių su Madagaskaru, prezidentą sutiko tik "Helisotos" vadovai, neaukšto rango pareigūnas ir Kauno savivaldybės atstovė. Sraigtasparnio pertvarkymą "Helisotai" prezidentas patikėjo, rekomendavęs Prancūzijos firmos S.N.A.P. generaliniam direktoriui. Pasak jo, "Helisota" geriausiai iš visų panašaus profilio firmų remontuoja ir modifikuoja MI-8 markės sraigtasparnius. "Helisota" nuolat dalyvauja aviacijos parodose Prancūzijoje, todėl ten gerai žinomi jos darbai. Be to, Madagaskaro prezidentas susidomėjo šios gamyklos gaminamų lengvų lėktuvėlių "LAK-X" ir teiravosi jo kainos. "Helisota" pertvarkė vieno Kambodžos princo bei Rumunijos prezidento sraigtasparnius. R

LIETUVA GALI SULAUKTI KUVEITO INVESTUOTOJŲ

Lietuvoje viešąjį Kuveito parlamento nariai ketina paraginti savo šalies verslininkus investuoti į Lietuvos ūkį. Apie tai Kuveito Nacionalinės Asamblėjos delegacijos nariai pareiškė susitikę ministru pirmininku Gedimynu Vagnoriumi. Svečiai Lietuvą įvertino "kaip pažangią ir stabilią Europos valstybę". Susitikime su premjeru buvo pa-

žymėta, kad 95 % reikalingų maisto produktų Kuveitas įsiveža, tad, pasirašius atitinkamas sutartis, Lietuva taip pat galėtų eksportuoti į šią šalį savo gaminius. Svečiai apsilankė Kaune, susipažino su senamiesčiu, susitiko su kauniečiais musulmonais, aplankė jų mečetę, vėliau nuvažiavo į Rumšiškių liaudies buities muziejų. R

LENKIJOS LIETUVIAI RUOŠIASI SAVIVALDYBIŲ RINKIMAMS

Lenkijos lietuviai savarankiškai dalyvauja savivaldybių rinkimuose. Tuo tikslu įsteigtas Lenkijos lietuvių rinkimų draugijos komitetas. Jį sudaro Lenkijos lietuvių bendruomenės, Lenkijos lietuvių draugijos, Švento Kazimiero draugijos ir jaunimo sąjungos atstovai. Komiteto pirmininku išrinktas lietuvių bendruomenės tarybos pirmininkas Sigitas Parancevičius. Lietuviai į Seinų apskrities tarybą iškėlė 16 kandidatų, kurie bus renkami į Punsco valsčiaus tarybą, Seinų miesto ir Seinų valsčiaus savivaldybę.

Iki šiol lietuviai vyrauja tik Punsco valsčiaus savivaldybėje. Iš 18 vietų jie čia turi 15. Suvalkų vaivadijos taryboje nebuvo nė vieno lietuvių, o Seinų miesto taryboje - 1 lietuvis. Nė vieno lietuvių nėra ir centriniuose Lenkijos valdžios padaliniuose. Neoficialiais duomenimis, Lenkijoje maždaug 800 tūkstančių yra vokiečių kilmės lenkų, po jų maždaug 350 tūkstančių ukrainiečių, 250 tūkstančių baltarusių. Lietuvių esama nuo 15 iki 25 tūkstančių, didžiuma jų gyvena Suvalkų vaivadijoje. LA

LIETUVĖ - VIENA GRAŽIAUSIŲ PASAULIO MOTERŲ

Trisdešimtmetė vilnietė Ligita Adomavičienė konkurse "Misis Visata'98" tapo II vicemise. Konkursas rugsėjo 19-ąją vyko Graikijoje, Kretos saloje. Rinkimuose varžėsi 50 išrinktų gražiausių pasaulio moterų. Choreografė Ligita Adomavičienė talentų konkursui parengė šokių, ir, pasak žiuri narės "Lie-

tuvos grožio formulės" prezidentės Jūratės Vilimienės, turėjo realias galimybes laimėti "Misis Visatos'98" titulą. Bet... Ja tapo gražuolė iš Latvijos, I vicemise išrinkta Baltarusijos atstovė. Iš penkių gražiausių pasaulio moterų net keturios yra iš Rytų Europos. R

BUS ATSIŽVELGTA IR Į VISUOMENĖS NUOMONĘ

Kilus diskusijoms dėl būsimosios Katedros aikštės dangos, aikštėje bus pakloti kelių dangų pavyzdžiai. Tuomet specialistai ir visuomenės nariai galės pareikšti savo nuomonę apie šiai įstabiliai aikštei tinkamiausią dangą. Betono plytelių pavyzdžiai atvežti iš Vokietijos, smiltainio - iš Anglijos, juodojo akmens - iš Zimbabvės, pilkojo akmens - iš Lenkijos. Akmens pavyzdžių laukiama iš Suomi-

jos bei Karelijos. Katedros aikštės rekonstrukcija bus atliekama pagal 1940 metais parengtą vyriausiojo miesto architekto Vytauto Žemkalnio - Landsbergio projektą, iš viso miestui turėtų kainuoti beveik 22 mln. litų. Svarstoma galimybė mainais už Rusijoje parduotą mėsą bei kitus lietuviškus maisto produktus Katedros aikštės dangai reikalingą medžiagą gauti iš Rusijos. LR

Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui

Senybos kelias

Keliai, kaip ir miestai, turi savo istoriją. Dabar jie jau net rūšiuojami: geležinkeliai, vandens, sausumos ir oro keliai. Seniausi Lietuvos keliai, yra, matyt, sausumos. Jie jungė didesnes ir svarbesnes gyvenvietes, kurios augo ir plėtėsi. Priklausomai nuo istorinių sąlygų, keičiantis gyvenvietės reikšmei valstybės politinėje ir ekonominėje raidoje, keitėsi ir kelio trasa, žmonių judėjimo juo intensyvumas.

Gyvenvietės prie kelio - savotiški jo atramos taškai. Išaugus naujoms gyvenvietėms, turinčioms svarbią politinę ir strateginę reikšmę krašto ekonominiam bei kultūriniam gyvenimui, į jas nutiesiami nauji keliai. Senieji keliai netenka savo reikšmės ir pradeda nykti arba užželia. Tačiau žmonės juos dar ilgai prisimena ir vadina užaugusiais arba užžėlusiais, jei keliai ypač seni - senybos keliais. Taip sakoma Rytų Lietuvos pakrastyje.

Taip vadinamas ir Lietuvos kelias, kažkada jungęs Padauguvį ir Polocko kunigaikštystę su Naugarduko ir Krėvos žemėmis. Tai ikiromantiškosios Lietuvos didžiųjų kunigaikščių kelias, jungęs jos pietvakarius su šiaurės rytais.

Manau, kad šio kelio "klestėjimo" laikai - Lietuvos karaliaus Mindaugo valdymo laikotarpis. Čia ir Vorutos pilis kažkur šalia buvus. Po Mindaugo mirties Lietuvos politinio gyvenimo centru tapus Kernavei, vėliau pradėjus kurtis Vilniui šio kelio reikšmė menko. Tačiau kelias dar šimtmečius išliko svarbus Lietuvos valstybei, nes jis jungė nemažą to laikotarpio Lietuvos valstybės gyvenvietes: Naugarduką, Ašmeną, Svyrius, Švenčionis, Mažulonį, Daugėliški, Vidžius, Brėslaują.

"Tai vienas iš pačių seniausių mūsų krašto kelių..." - rašė profesorius Č. Kudaba (Kudaba Č., Švenčionių rajonas. Vilnius, 1983, p. 33). Apie šio kelio svarbą yra rašę ir kiti iškili istorijos mokslo atstovai: "Netoli draustinio buvo vienas seniausių ir svarbiausių kelių... per Daugėliški, Vidžius ir... Daugpili..." - A. Tyla (Ignalinos kraštas. V., 1966, p. 22): R. Batūra (ten pat, p. 34): "...Pro šias apylinkes - šiaurės rytų Lietuvą -ėjo senas prekybos kelias... Jo senumą ir reikšmę liudija IX-X a. arabų monetos, rastos šiame kelyje..."

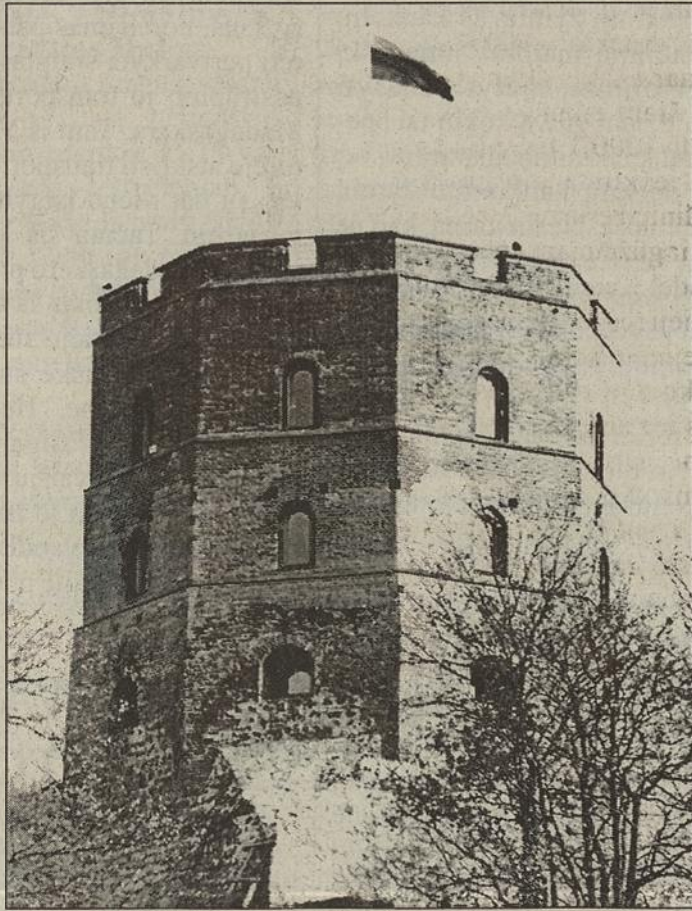
Laikas keitė kelio trasą. Ypač žiemą. Iš dalies tai liudija ir keliautojo Gilbert de Lanois kelionė. Tačiau pagrindinė kelio kryptis išliko. Daug kur liko ir trasa, ypač kelio viduryje per dabartines Švenčionių ir Ignalinos rajonų teritorijas. Jos buvo gausiai apgyvendintos. Tai patvirtina gausūs baltų archeologiniai paminklai, jų dauguma ilgą laiką (o ir dabar) buvo nežinomi ir neįvardyti.

Šiose Lietuvos žemėse ilgiausiai viešpatavę svetimšaliai etniniai gyventojams įrodinėjo, kad jie esą žemesnės kultūros, pagonyns ir "akmens amžiaus žmonės". Taigi jokių reikšmingų istorinių įvykių čia nebuvo, klestėjusi akmens amžiaus kultūra.

Tačiau žmonių atmintis šimtmečiais išlaikė gražias legendas, padavimus, įvairius pasakojimus, kurie byloja priešingai. Pvz., šiaurės rytų Lietuvos pakrastyje dar ir dabar yra daugiausia baltų archeologinių

Antanas Karmonas

paminklų, apie kuriuos žmonės žinojo ir išliko daug pasakojimų. Tačiau visos tos žinios raštuose nebuvo užfiksuotos. Kodėl? Tai jau socialinės ir kitos priežastys. "Nuo 1973 m. iki 1993 m. buvo surasti 108 nauji piliakalniai

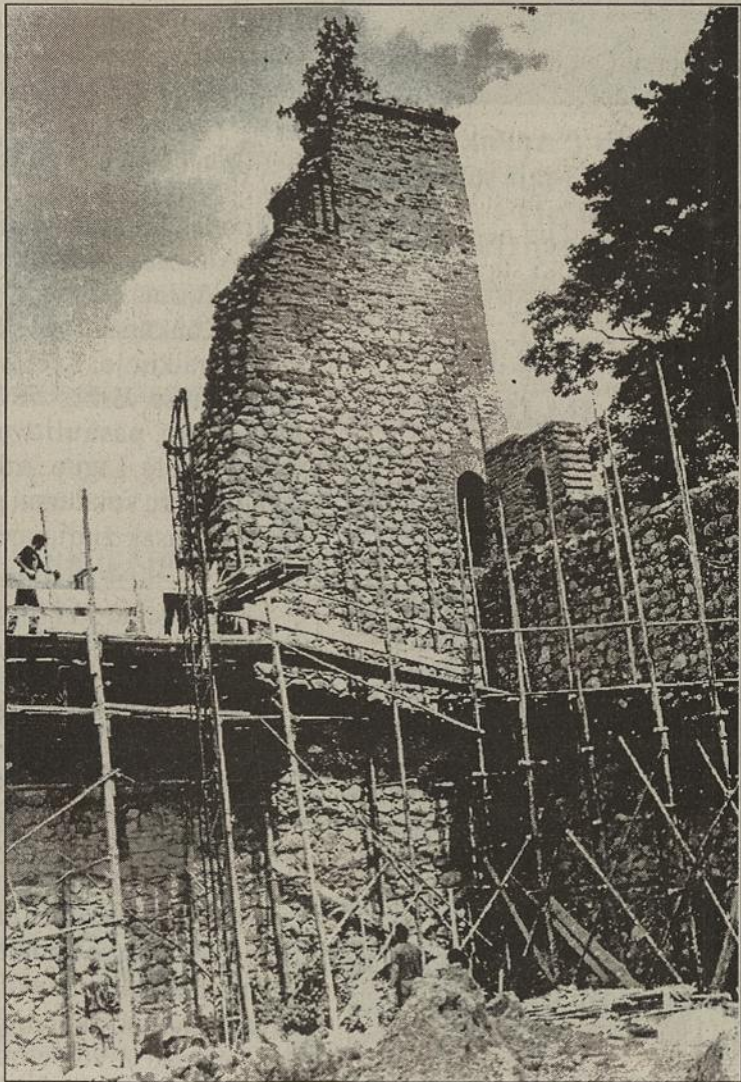

Gedimino pilis buvo pastatyta prie svarbiausių Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės vandens ir sausumos kelių, jungiančių ją su kaimyninėmis gudų ir slavų žemėmis

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvoje", - rašo G. Zabiela. Jo knygoje pateiktas žemėlapis rodo, jog dauguma tų archeologinių paminklų išsidėstę kaip tik šiaurės rytų Lietuvos kampe, pro kurį irėjo aprašomas kelias.

Švenčionių rajono pietiniame pakrastyje, spėjamojoje šio kelio neilgoje atkarpoje vienas nuo kito per 1-2 km išsidėstę net keli piliakalnių formos objektai, vadinami Prancūzkalniu (prie Akvieriškės kaimo, Strūnos dešiniame krante), Akvieriške (Strūnos ir Rūdzynės upelio santakoje), Pakartuvės kalnu (jau Dvilonių kaimo laukai), Vorta (Strūnos ir Šakališkės upelio santakoje į rytus nuo Kalvėnų kaimo), Šakališkės kalnu. (Dešinėje šios kelio atkarpos pusėje grandinė pilkapių: Trakų I, Trakų II, Mylių I, Mylių II, Bildų, Papelekio, o gudų pusėje - Lentupio.) Tik Akvieriškės piliakalnis buvo įtrauktas į Švenčionių rajono piliakalnių

Medininkų pilis. Pilys, pastatytos prie svarbiausių prekybinių ir pašto kelių, be kita ko, atlikdavo vieną svarbiausių funkcijų valstybės gyvenime - gynybinę

V. Kapočiaus nuotr.

sąrašą, nes jis buvo archeologo Pakrovskio tyrinėtas.

Labiausiai nukentėjo Pakartuvės kalnas. Jis buvo išsidėstęs už 1-2 km į šiaurės rytus nuo Akvieriškės piliakalnio, prie pat kelio. Jo naikinimo istorija sena. Ją pradėjo lobių ieškotojai gailiškai kasinėdami. Brangių daiktų iš tauraus metalo niekas

Atviros Lietuvos fondo ataskaita

Liepos 3 d. Atviros Lietuvos fondo direktorė Diana Vilytė bei ALF valdybos pirmininkė Irena Veisaitė žiniasklaidininkams atsisakė už praeitais metais nuveiktus darbus bei supažindino su artimiausiais ALF planais. Iš viso įvairioms programoms bei projektams įgyvendinti bei remti buvo išleista 5 milijonai JAV dolerių. Iš jų \$2,114,971 skirtas švietimo programoms, \$1,162,139 - pilietinės visuomenės programoms, \$561,812 - kultūrai, \$185,000 - leidybai ir \$156,750 - ALF įsteigtoms institucijoms. Įgyvendinant ALF leidybos programą, leidžiama serija "Atviros Lietuvos knyga", kurią sudaro keturios dalys: "XX a. veikalai" (pernai išleista 14 šios dalies knygų; jų tarpe Umberto Eco "Menas ir grožis viduramžių estetikoje", "Maištingas Czeslavo Miloszo autoportretas", antologija "Mitologija šiandien" ir kitos), "Klasika", "Pažintis" ir "Verslo gairės". Bendras "Atviros Lietuvos knygų" tiražas siekė 53,000 egzempliorių (beje, didžiausią tiražą serija turėjo 1995 m. - 98,000 egz.). Šiuo metu rengiama dar 90 knygų. Be to, praeitais metais pradėti organizuoti atviri konkursai leidykloms. Iš 24 konkurse dalyvavusių laimėjo 16 leidyklų, išleisiančių 33 knygas. Remiantis leidybos programa, ir toliau mokomi knygų leidėjai bei platintojai, remiamas jų dalyvavimas tarptautinėse knygų mugėse. Kartu su Europos Taryba ir Lietuvos nacionaline M. Mažvydo biblioteka, knygų leidėjų asociacijomis kuriamas lietuviškas "Knygos prekyboje" ("Books-in-print") katalogas.

Iš ALF vykdomų kultūros programų paminėtina Kultūros infrastruktūrų programa. 1997 m. \$11,500 skirta 56 viešosioms bibliotekoms, kad galėtų užsiprenumeruoti kultūros leidinius. Suteikta parama ir kultūros leidinių įgyvendinamiems projektams. Praeitais metais ją gavo savaitraščiai "7 meno dienos", "Žemaičių saulutė", "Literatūra ir menas" ir "Šiaurės Atėnai", žurnalai "Kultūros barai" ir "Naujoji romuva". Be to, pernai finansiškai paremta beveik keturiasdešimt įvairių kultūrinių projektų visoje Lietuvoje. Vieną iš jų - literatūros šventę Panevėžyje - "Literatūros ir Meno" skaitytojai turėtų prisiminti. Iš viso programos išlaidas sudaro \$99,227. Kiek didesnės Atlikėjų meno

buvo visi čia mano minimi archeologiniai objektai) atvyko iš Rusijos vienos gamyklos trisdešimt tūkstantininkas kolūkio pirmininkas A. Krasilnikovas. Ūkio ekonominiai rodikliai buvo žemi. Jaunas ir energingas ūkio vadovas buvo kupinas gerų norų. Sustiprino ūkyje darbo drausmę, pradėjo statybas. Ūkio centre, Skritutiškėje, statė kiaulidę. Pastatė statybai, aplinkos gerbūviui sutvarkyti reikėjo žvyro ir smėlio. Jaunas atvykėlis ūkio vadovas nusprendė tam panaudoti arčiausia fermos esantį "kurganą" - Akvieriškės piliakalnį.

Ekskavatoriui pradėjus kasti papildų, kažkas paskambino į Švenčionis, kad naikinamas piliakalnis. Akvieriškės piliakalnis jau buvo žinomas. Tada ūkio vadovo žvilgsnis nukrypo į rytuose esantį kitą "kurganą" - Pakartuvės kalną vadinamą. Mechanizatoriai pasakojo, kad daug buvo rasta įvairių surūdijusių geležgalių: ietigalių, peilių,

(nukelta į 4 psl.)

programos (\$146,036) bei Soroso šiuolaikinio meno centro (\$134,749) išlaidos. Paminėtinas ALF inicijuotas festivalis "Rytai - Vakarai" Di mieste, Prancūzijoje, - jame dalyvavo per 80 Lietuvos kultūrininkų. LTV laida "Ženklaai" geriausiu praeitų metų renginiu pripažino forumą "Musica ficta", į kurį atvyko beveik 200 atlikėjų ir svečių iš dešimties Rytų, Vakarų Europos šalių ir JAV. Būtina prisiminti ir SSMC organizuotą parodą "Sutemos" šiuolaikinio meno centre Vilniuje. Abi šios kultūros programos taip pat parėmė aštuoniasdešimt įvairių projektų.

Kultūrinis gyvenimas verda Atviros Lietuvos fondo namuose Vilniuje (Šv. Jono g. 5). Čia yra biblioteka, "Interneto" ryšio centras, audioteka bei videoteka. Praeitais metais ALF namuose įvyko per 150 įvairių renginių (susitikimų, filmų peržiūrų, diskusijų).

Diana Vilytė, paminėjusi didžiąją AL fondo įgyvendintų bei paremtų programų, projektų, juokavo, kad minėti 5 milijonai dolerių yra tik ledkalnio viršūnė ir, esą, nemaža dalis pinigų "nuslėpta". Vadinasi, įgyvendinant įvairiausias projektus, pavyksta pritraukti ir daugiau rėmėjų partnerių.

"Mes bandome išlaikyti savo dinamiškumą, stengiamės atsiliepti į visus iškilusius mūsų šalyje klausimus, tačiau nesame toks pastovus fondas, kuris nuolat veikia ir remia tuos pačius projektus. Kinta mūsų poreikiai, kinta ir pagrindinio mūsų rėmėjo p. G. Soroso nuostatos, pageidavimai, vizija, su kuria mums tenka skaitytis, - lyg savotiškas perspėjimas nuskambėjo I. Veisaitės žodžiai. - Mūsų fondas remia ir stengiasi sukurti modelius, kuriuos paskui galima dauginti. Mes jokia būdu negalime atlikti valstybės funkcijos, bet mes galime padėti šiuo kaitos laikotarpiu".

Benediktas Januševičius

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunosms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gera žinoma pensininkų namų bendruomenė.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą krepiančias paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamą kainą.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Popiežiui – jau 20 metų

“Brangūs Broliai ir Seserys, visi dar liūdime dėl mylimo popiežiaus Jono Pauliaus I mirties. Bet štai garbūs kardinolai pašaukė naują Romos vyskupą. Pašaukė jį iš tolimo krašto”.

Šiais žodžiais 1978 metų spalio 16 dieną Karolis Wojtyła – naujai išrinktas Popiežius Jonas Paulius II – kreipėsi į Šv. Petro aikštėje susirinkusią minią. Šiais žodžiais prasidėjo pontifikatas, kurio trukmė jau viršija ilgiausią šio šimtmečio pontifikatą – popiežius Pijus XII Bažnyčiai vadovavo 19 metų, 7 mėnesius ir 7 dienas.

Jonas Paulius II niekada nėra pasidalinęs tuo, ką galvojo ir ką jautė eidamas iš Siksto koplyčios, kurioje buvo išrinktas popiežiumi, į palaiminimų lodžiją, kurioje naujas Popiežius pirmą kartą pasirodė pasauliui. Kelias nuo koplyčios iki lodžijos neilgas – vos kelios minutės. Iš balkono atsiveria ne tik Šv. Petro aikštės, kurioje tą vakarą kunkuliavo susijaudinusi ir laukianti minia, bet ir Romos panorama, už kurios nesunku nuspėti daug platesnius horizontus. Žvelgdamas į tūkstančius žmonių aikštėje ir kreipdamasis į Romos miestą ir Pasaulį – Urbi et Orbi – Jonas Paulius II sakė: “Nebijokite, atverkite duris Kristui!”

Žvelgiant iš 20 metų atstumo, tą kreipimąsi galima laikyti pranašišku, tapusiu nuolatinio Jono Pauliaus II raginimu. Per 20 jo pontifikato metų įvyko daugybė nuostabių ir baisių dalykų, atsivėrė daugybė durų, pasikeitė valstybių ribos ir pavadinimai, pasiteisino ir žlugo daugybė lūkesčių. Raginimas nebijoti ir įsileisti į mūsų gyvenimą Kristų nepraeina.

Visame, kas vyko pasaulyje per 20 metų, Popiežius dalyvavo širdimi, malda, žodžiu ir veiksmais, žvelgdamas į tautas ir įvykius ne tik iš savo kabineto lango, bet būdamas tarp žmonių, kreipdamasis į juos jų kalbomis, kalbėdamasis su politikais ir kultūrininkais, guosdamas ir drąsindamas mažiausius ir labiausiai pažemintus.

Vatikano radijas laikas nuo laiko primena Popiežiaus kelionių statistiką, kuri yra labai įspūdinga. Jonas Paulius II 80 kartų keliauvo už Italijos ribų ir 130 kartų Italijoje. Pasakė 3020 kalbų (duomenys iki 1997 spalio 16). Per pirmuosius 19 metų Jonas Paulius II nominavo 2800 vyskupų, palaimintais paskelbė 745 Dievo tarnus ir kanonizavo 276 palaimintuosius. Joks kitas Popiežius nedalyvavo tokio masto renginiuose, kaip Jonas Pauliaus II įsteigtos Pasaulinės jaunimo dienos ar pasauliniai šeimų susitikimai.

Jonas Paulius II yra pirmasis Popiežius slavas, pirmasis Popiežius, kuris yra dirbęs gamykloje ir vaidinęs teatre, pirmasis Popiežius įžengęs į protestantų bažnyčią ir apsilankęs sinagogoje. Šiuos dalykus verta prisiminti bandant suvokti, kaip pasikeitė pasaulis ir Bažnyčia per šį pontifikatą ir kiek tų pasikeitimų yra susiję su Jono Pauliaus II darbais bei žygiais.

Jonas Paulius II paskelbė 12 enciklikų, aptariančių visas Bažnyčios mokymo puses nuo dogmatinės teologijos iki socialinės doktrinos. Užpėretais metais išleistoje knygoje “Dovana ir paslaptis”, apmąstydamas 50 savo kunigystės metų Jonas Paulius II rašė: “Tam, kad būtų tikru tikinčiųjų bendruomenės vadovu ir Dievo paslapčių tarnu, kunigas yra pašauktas būti Dievo žodžio žmogumi, dosniu ir nepailstančiu evangelizuotoju. Žmonės laukia iš kunigo Žodžio skelbimo ir gyvenimo pagal Žodį”. Visas Jono Pauliaus II pontifikatas yra paženklintas šiomis dviem nuostatomis – žodžio skelbimu ir gyvenimu pagal Žodį, gyvenimu, kuris yra nuolatinis liudijimas, gyvenimu, kuris drąsina, guodžia, teikia vilties.

Kaune prabėgę Adomo Mickevičiaus metai – mūsų visų

Dalia Juškienė

Skaičiuojame paskutiniuosius iki Adomo Mickevičiaus gimimo 200-ųjų metų likusius mėnesius. Iki tos dienos, kuri, kaip buvo ir yra tikima, turėjo lemti laimę naujagimiui, jei jis būsiąs pakrikštytas atneštuoju vardu. 1798-ųjų gruodžio 24-ąją, Kūčių naktį, gimęs berniukas ir buvo pakrikštytas Adomo vardu, taigi laimė išsipildė – ši diena paženklino didžio menininko biografijos pradžią. O jau antrąjį šimtmetį nuo tos dienos gyvenantieji iki šiol nepaliauja dalytis: “kieno” labiau A. Mickevičius buvo ir yra – lenkų, lietuvių, baltarusių... 200-osios gimimo metinės bus išskilmingai paminėtos visur, kur A. Mickevičius prisilietė kilme, gyvenimu ir kūryba. Šiai neeilinei sukakčiai ruošiamasi ir Kaune.

Jau nebekeista, kad, regis, ir toks “nekaltas” faktas tapo dar viena takoskyra tarp metropolijos – Vilniaus ir provincijos – Kauno. Jubiliejinių renginių komisijos Vilniuje planas pradeda samata: “Iš valstybės biudžeto skirta 525000 Lt. (1998 03 16 iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervu fondo papildomai skirta 280000 Lt. Iš viso: 805000 Lt). Taigi yra svarbiausio – pinigų, kurie leidžia rengėjams užmojus, o žiūrovams žada įspūdingų renginių. Tarkim, Rusų dramos teatrui tai leidžia pakviesti į svečius Kielcų miesto (Lenkija) teatrą, o vilniečiai galės pamatyti šio teatro spektaklį A. Mickevičiaus “Baladės ir romansai”, Opolės teatrų festivalyje “Lenkų klasika” pelniusį prizus už geriausią režisūrą, geriausius vyro ir moters vaidmenis. Rudens teatro festivalyje, skirtame Nacionalinio dramos teatro vardo suteikimui ir A. Mickevičiaus 200-osios gimimo metinėms, bus pristatytas bendras projektas su Lenkijos režisieriais ir Lietuvos bei Lenkijos aktorais A. Mickevičiaus “Vėlinės”. Tai tik mažą išties įspūdingų renginių dalis.

Prie Kauno savivaldybės suburtosios organizacinės komisijos siūlomas planas primena “suneštines” vaišes: kuo turtingi, tuo ir vaišinam. Aišku, “alkani” neliksim, bet visai natūrali vieno iš komisijos narių replika: “Kai reikės įvertinti iškil-

mingą paminėjimą Vilniaus operos ir baletų teatre su analogišku Kauno muzikiniame teatre, ar nebus tai panašu į ringą, kuriame sunkiasvoris susitinka su liesučiu, dribančiomis kinkomis boksininku?” Bent jau pini-ginė raiška tokį santykį primena: vilniškiams paminėjimui iš bendros sumos “atriekta” 60000 Lt, o Kauno savivaldybė kol kas šiam tikslui tegali skirti 1000 Lt... Aišku, bus ieškoma pinigų iš “vidinių resursų”, tačiau bus ir gūžčiojama pečiais – kodėl Kaunui atstovaujantieji respublikinėje jubiliejinėje komisijoje ne išsikovojo didesnės sumos ir mūsų mieste vykšančių renginių reikmės. Nors iš pažiūros lyg ir nelikome nuskriausti: skirta lėšų A. Mickevičiaus memorialinio muziejaus Kaune perkėlimui ir įkūrimui Perkūno name, memorialinės lentos su bareljefu ir tekstu sukūrimui bei pagaminimui, Girstupio upelio slėnio sutvarkymui, mokslinei konferencijai Vytauto Didžiojo universitete ir kt. Į Kauną atkeliaus režisierius V. Vaičiūnaitis vadovaujama muzikinių reginių trupė “Miraklis”, parengusi spektaklį A. Mickevičiaus “Vėlinių” motyvais,

Adomas Mickevičius

O. Pajėdaitės fotografijų ir kitos parodos. Daugelį parodų surengs ir patys kauniečiai: Maironio lietuvių literatūros muziejus, miesto bibliotekos ir jų filialai.

Jubiliejinių renginių Kaune pradžia ir spalvingu akcentu, tikimasi, taps poezijos ir muzikos popietė A. Mickevičiaus slėnyje, numatyta rugsėjo 27-ąją. Apie visus iki metų pabaigos numatytus renginius miestiečiai bus reguliariai informuo-

Skaudžios sukakties dieną pareikštas susirūpinimas dėl tautos ateities

ti ir pergale.

V. Landsbergis prisiminė prieš dešimt metų vykusį mitingą Vingio parke, kai Sąjūdžio pakviesti pasmerkė Molotovo-Ribbentropo pakto čia susirinko ketvirtis milijono Lietuvos žmonių. Tą pirmą didžiulį mitingą Seimo Pirmininkas pavadino Lietuvos ėjimu iš kalėjimo į laisvę. Buvo prisimintas ir drąsus mitingas prie Adomo Mickevičiaus paminklo, kai iš viso pirmą kartą garsiai prabilta apie išdavikišką sąmokslą.

Dabar, minint Molotovo-Ribbentropo pakto 59-ąsias metines, sakė V. Landsbergis, Amerikos Kongrese bus svarstoma rezoliucija, kurią kartu su kitais pateikė kongresmenas John Shimkus – savo senelių ir pro-

senelių kilmės bei pavardės nepamiršęs ir neatsižadėjęs amerikietis politikas. Rezoliucijoje yra keli svarbūs momentai. JAV savo Kongreso valia pakartoja, jog niekada nepripažino Lietuvos okupacijos. Ir Rusija turinti padaryti tą patį – paneigti Molotovo-Ribbentropo pakto dabartinės Rusijos vardu. Kongresas šia rezoliucija sutvirtins Chartiją, kurią yra pasirašiusi Amerika ir trys Baltijos valstybės.

Mitinge taip pat kalbėjo Seimo narys Vytautas Cinauskas, Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas Algirdas Katkus, istorijos daktaras Arvydas Anusauskas.

Minėjamą vedė Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirmininkas Romas Batūra. **ELTA**

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 10

Tačiau net ir pagal tuometinius Amerikos standartus mes buvome labai pigi darbo jėga. Tad fabrike dirbo vien tik užsieniečiai, neseniai atsikėlę į JAV, tarp jų daugybė lietuvių, latvių, lenkų. Vis dėlto mano algos pakako palyginti neblogam maistui ir kambario nuomai apmokėti. Dolerio vertė tais laikais buvo keleriopai didesnė negu šiandien. Antai vienkartinis bilietas miesto autobusu pavažiuoti tuomet kainavo tik 10 centų, o dabar jau dolerį 25 centus. Dirbdamas tame fabrike net pamėginau šiek tiek susitaupyti – 1950-ųjų vasarą išsimokėtinai įsigijau pirmąjį savo automobilį. Tai buvo aštuonerius metus naudotas, bet neblogai prižiūrėtas “Plimutas”.

Neilgai trukus įsidarbino ir mano brolis bei patėvis. Motina taip pat susirado šio tokio darbo. Drabužių dar turėjome atsivežę iš Europos, tad maitindamiesi jau geriau negu Vokietijoje, bet nepirkdami jokių daiktų, per tris mėnesius įstengėme sukaupti apie pusantro tūkstančio dolerių. Šios dabartiniais laikais visai nedidelės sumos anuomet pakako, kad įsigytume išsimokėtinai nedidelį medinį namuką Chicagos Pietryčių rajone, iš viso kainavusį devynis tūkstančius dolerių. Pagaliau po beveik šešerių metų vėl galėjome gyventi normalesnėmis sąlygomis – tėvai bei aš ir brolis jau turėjome savo atskirus kambarius. Įmokos bankui už namą buvo taip ištestos, kad per mėnesį tereikėjo pakloti tiek, kiek Chicagoje kainavo paties pigiausio buto nuoma.

Į savo pirmąjį namuką Amerikoje persikėlėme 1949 metų pabaigoje. Gyvenome pietrytinėje Chicagos dalyje, kurioje ir Market Parkas, nors nuo mūsų pastogės iki šio svarbiausiojo miesto lietuviškojo rajono dar gana tolimas kelias. Neseniai pasitaikė važiuoti pro tą vietą, kur kažkada gyvenome. Graudus vaizdas. Mūsų namelis dar tebestovį, bet taip apleistas, kad net labiausiai nuskurdusiose Lietuvos vietovėse sunku būtų tokį surasti.

Gyvenau kartu su tėvais tame namuke apie pusantų metų – iki vestuvių su Alma Nutautaitė 1951 metais.

MANO ALMA

Kai gavome atestatus, mes, lietuvių gimnazijos Eichštate abiturientai, išsivažinėjome po įvairius Vokietijos miestus ir mūsų ryšiai kuriam laikui nutrūko.

Alma Nutautaitė iš pradžių apsigyveno pas savo tėvus, įsikūrusius Alpių kalnų papėdėje esančiame Pietų Bavarijos miestelyje Rozenheime. Bet greitai ji išvyko mokytis į Erlangeno universitetą. Aš pasirinkau Maksimilijano universitetą ir išvažiavau gyventi į Miuncheną. Studijuojant tame mieste, nei su ja, nei su kitais gimnazijos draugais nebuvo progų susitikti.

Vėl pradėjau matytis su kai kuriais savo bendramoksliais, kai pasitraukęs iš universiteto Augsburgėje pradėjau dirbti YMCA tarnautoju. Sykį per Rozenheime vykusias lietuvių lengvosios atletikos varžybas susitikau ir su Nutautais. Tai buvo tik trumpas pasimatymas.

Bet vieną savaitgalį pasiėmiau automobilį ir specialiai nuvažiavau į Rozenheimą aplankyti tuo metu jau vėl su savo tėvais tenai gyvenusios Almos Nutautaitės. Į kelionę pasikviečiau ir brolį. Pasisodinome abi seseris Nutautaitės ir keturiose išvykome į Chymzę, kur tebėra išlikusi Liudviko XIV pilis. Visą dieną praleidome drauge: plaukiojome garlaiviu, apžiūrėjome rūmus. Tai vėl atgaivi-

no mūsų draugystę. Tačiau greitai Nutautai gavo įvažiavimo į JAV vizą ir kiek anksčiau negu mūsų šeima iš Brėmenhafeno uosto išplaukė į New Yorką.

Į Brėmenhafeną Nutautai važiavo pro Augsburgą. Atsimenu, paskutiniu momentu spėjau atbėgti į stotį – jų traukinys tuoj pat turėjo pajudėti. Atsisveikinau, pamojavau jiems, stovintiems tolstančio vagono duryse. Kitas mūsų susitikimas įvyko jau Amerikoje.

Nutautai apsigyveno Rokforde, esančiame 160 kilometrų nuo Chicagos, kur nuo senų laikų buvo nemaža lietuvių kolonija, išlikusi iki šių dienų. Kai ir mūsų šeima persikėlė į JAV, pradėjau gana dažnai susitikinėti su palyginti netoli gyvenusia Alma Nutautaitė. Chicagoje tiesiog virė lietuvių kultūrinis gyvenimas, savaitgaliais vykdavo daugybė visokių renginių, ir ji dažnai atvažiuodavo į išeivijos organizacijų rengiamus šokių, vakarėlių, koncertus. Tuo metu itin populiarius buvo rašytojo Anatolijaus Kairio valdomi ir tvarkomi Tremtinių namai. Tie lietuvių vakarėliai ir šokiai suartino mane su Alma. Pasipiršau jai, ir 1951 metų rugsėjo 1 dieną Rokforde mes susituokėme.

Iš karto po vestuvių apsistojome pas Almos tėvus Rokforde. Jie nuomojosi antrąjį aukštą pirmosios bangos emigranto Norkaus name. Persikeldamas pas uošvius, kartu išsivadavau nuo alinančio darbo fabrike. Mat naujoje vietoje man pavyko palyginti labai greitai įsidarbinti vienoje inžinerijos firmoje braižytoju, o žmona gavo darbo chemijos fabrike.

Inžinerijos firmoje aplinka buvo visai kitokia. Ten dirbo daug skandinavų – švedų, norvegų. Darbas buvo inteligentiškas, o atlyginimą gaudavau gerokai didesnį – man mokėdavo daugiau kaip du dolerius per valandą.

Rokforde tuo metu gyveno visos būrelis iš pabėgėlių stovyklų į Ameriką atvykusių lietuvių. Man pasitaikė dirbti kartu su Liudu

(nukelta į 4 psl.)

■ Spalio 4 d. Kroatijoje besilankantis popiežius Jonas Paulius II laikė mišias Splito mieste. Tūkstančiams maldininkų jis pasakė, kad reikia atleisti už karo ir totalitarinio režimo paliktas žaizdas, ir pareiškė susirūpinimą dėl įvykių kaimyninėje Kosovo provincijoje. Tūkstančiai žmonių dar neišaušus spalio 3 d. ėmė rinktis į Marijos šventovę Marija Bistričėje, kad galėtų dalyvauti beatifikacijos ceremonijoje, kurios metu Katalikų bažnyčios vadovas beatifikavo prieštarai vertinamą kardinolą Alojzijų Stepinac. Pastarasis vizitas yra jau antroji Šventojo Tėvo viešnagė šalyje, kurią įprasta laikyti Balkanų katalikybės bastionu. Beatifikacijos ceremonijoje, vykusioje prie svarbiausios Kroatijoje Mergelės Marijos šventovės, esančios maždaug 25 kilometrai į šiaurės rytus nuo Zagrebo, dalyvavo daugiau kaip 400 tūkstančių žmonių. Katalikams A. Stepinac tapo didvyriu dėl ryžtingo pasipriešinimo komunizmui, taip pat dėl atsisakymo atskirti Kroatijos katalikų bažnyčią nuo Vatikano. Tačiau kardinolo pasiskelbimas palaimintuoju – paskutinė pakopa prieš kanonizaciją – sukėlė daug ginčų, nes daugelis serbų ir žydų kaltina jį palaikius nacius. 1941 metais, kai A. Stepinac buvo Zagrebo arkivyskupas, jis rėmė pronacistinę Kroatijos diktatoriaus Ante Paveličo vyriausybę. 1942 metais A. Stepinac pasmerkė fašistinio režimo genocido politiką, kurios aukomis tapo tūkstančiai serbų, žydų, čigonų bei kroatų. Pasibaigus karui, Jugoslavijos komunistinė vyriausybė kardinolą už bendradarbiavimą su naciais nuteisė kalėti.

■ Vašingtono Nacionalinis mokslo fondas penkeriems metams skyrė 2 mln. dolerių subsidiją, kad ši mokslo įstaiga norintiems ieškoti nežemiškų būtybių įsteigtą astrobiologijos mokymo programą.

Tai bus pirmoji programa, kuria bus siekiama išsklaidyti mitą apie kitose galaktikose gyvenančius „žalius žmogeliukus“.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 10

(atkelta iš 3 psl.)

Jarošeku, karo metais vadovavusių labai populiariam studentų kvartetui, kurio atliekamos tautinė dvasia stiprinančios dainos dažnai skambėdavo per Kauno radiofoną. Vėliau Vokietijoje jis vėl subūrė kvartetą ir koncertuodavo pabėgėlių stovyklose. Bendravimas su šiuo mielu žmogumi ir kitais lietuviais padėjo mums su Alma jaustis mažiau svetimiems Amerikos žemėje.

Nė metams neprabėgus po mūsų vestuvių, 1952-ųjų pradžioje mane pašaukė tarnybon į reguliariąją JAV armiją. Tuo metu buvo pats Korėjos karo įkarštis, komunistai smarkiai spaudė amerikiečių generolo Makarturo karines pajėgas. Amerika ėmė didinti Korėjos pusiasalyje veikusios kariuomenės kiekį, ir aš su nemažu būriu jaunų lietuvių pakliuvau į dalinį, rengiamą permetimui per Ramųjį vandenyną į karą Tolimuosiuose Rytuose.

Mūsų apmokymai Fort Lenardvudo stovykloje Missouri valstijoje vyko labai rimtai. Per manevrus buvo sukuriamos tokios realaus mūšio sąlygos, kad per neatsargumą galėjai ir galvą padėti. Apkrauti ginklais ir visokiausia manta, turėdavome pilvais šliaužti link keliomis spygliuotomis vielos eilėmis aptvertų „priešo“ įtvirtinimų, o šiek tiek aukščiau virš mūsų pliekė automatininkų ginklų šūvių liūtis. Ir buvo šaudoma ne mokomaisiais, bet koviniais šoviniais. Ne tik galvos negalėjai pakelti, bet ir užpakalio nuo žemės atplėšti buvo nevalia, nes kitaip grėsė, kad tuoj pat tenai įstrigs kulka.

Sykį po tokių apmokymų vos negriūdami iš kojų stovime ri-

Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui

(atkelta iš 2 psl.)

vielių, lankelių, šukų, šukių, kaulinių įrankių, rasta ir medžio gabalų, žmonių ir gyvulių kaulų. Visi rasti daiktai praktinės reikšmės neturėjo.

Ir paskutinį kartą piliakalnis buvo sulygintas su žeme 1983-1984 metais tiesiant aplink Dvilonių kaimą apylanką. Iš buvusio piliakalnio liko tik jo rytinio papilio žemių kupstas, ant kurio dabar auga keletas medžių.

Trečias šioje kelio atkarpoje piliakalnis - Vorta, kalnu vadinamas. Jis išsidėstęs į pietryčius nuo Kalvėnų (dabar - Kavalčiukų) kaimo ir apjuostas dviejų mažyčių upelių, tekančių pelkėmis. Tos pelkės ir išgelbėjo piliakalnį, jis iki 1979 m. irgi buvo nežinomas.

O už puskiometrio į rytus esantis Šakališkės kalnas nukentėjo: nukasė jį tiesdami kelią į Kalvėnų fermą, pastatytą Go-

Prie Švenčionių piliakalniai keičia savo išsidėstymą. Jei anksčiau jie sudarė pakelės grandinę, tai prie Švenčionių jie suka spiralę. „Šiam miestui įsikurti ir vystytis daug padėjo sausumos keliai. Švenčionyse kryžiuojasi vakarų rytų ir šiaurės pietų keliai. Šio miesto užuomazga priešistoriniais laikais galėjo būti susijusi su Cirkliškių piliakalniu, vadinamu Perkūno kalnu“, – rašoma Lietuvių enciklopedijoje (Lietuvių enciklopedija. Bostonas, 1964, t. XXX, p. 215).

Profesorius Č. Kudaba tuo abejojo: „...Apie Švenčionių praeitį ne ką žinome. Spėjama, jog būsimos gyvenvietės užuomazga buvusi prie piliakalnio, bet kodėl, kada persikelta į sausą ir patogų Kūnos klonį, nelabai aišku“ (Krupickas R. Pažinkime Lietuvą. Kaunas, 1995). Profesorius Č. Kudaba buvo šio krašto žmogus. Manau, kad jis girdėjęs kai kurias legendas, žmonių pasakojimus

kliškės Perkūnkalnio piliakalniu, o su kelių sankryža. Vienas jų ejęs pietvakarių šiaurės rytų kryptimi buvo pagrindinis XIII a. Lietuvos kelias, jungęs Padauguvį ir Polocko žemes su Naugarduko ir Krėvos žemėmis. Švenčionys buvo maždaug to kelio geografinis vidurys.

Galbūt šiuo keliu iš Padauguvio atvyko pirmieji krikščionių misijonieriai - pranciškonai, kurie ir mokė lietuvių žegnotis, poterių. O ne lenkai, nes žegnotės žodžiai skirtingi. Mažai tikėtina, kad tai atliko karalius Jogaila, kaip teigia kai kurie istoriniai šaltiniai.

Taigi Švenčionyse galėjo būti apsikrikštyti pirmieji lietuviai. Kelias suko lankus buvusio Švenčionių (ar kitokiu vardu vadinamo) ežero pakrante, ir miestą pastatai tūpė šalikėlėse. Tiesėsi kilometrines gatvės ir tokios išliko šimtmečiais.

Atstumas nuo senosios pietvakarinės Strūnaičio gatvės (buvo vadinama Mylių, Slabados,

Kernavė su savo istorine praeitimi - neišsenkantis archeologinis lobynas dabarties ir ateities kartoms

V. Kapočiaus nuotr.

jaus miško pakraštyje.

Neaiški Prancūzkalnio kilmė. Kas jis - ar natūrali kalva, ar piliakalnis? Napoleono kariai jo tikrai nesupylė, nors jie tuo keliu ir žygiavo.

Toliau šiuo keliu į šiaurės rytus - Švenčionys. Dešinėje šios kelio atkarpos pusėje - grandinė pilkapių, vieni nuo kitų sugulę per 1-2-3 km. Tai Trakų I, Trakų II, Mylių II, Mylių II, Bildų, Paplekio, o gudų pusėje - Lentupio pilkapiai.

apie Švenčionių miesto istorinę praeitį, kuri ne visada sutampa su enciklopedijose pateikta. Tačiau šis mokslininkas sprendė daugiau geografines problemas, o istorinių šio krašto mislių detaliau panagrinėti nespėjo.

Iš tiesų Švenčionių gyvenvietės istorijoje daug baltų dėmių. Ir nematyti perspektyvos, kad tos dėmės greitai laiku išnyktų.

Manau, jog Švenčionių užuomazgą reikia sieti ne su Cir-

Komjaunimo ir dar kitokiais vardais) pabaigos iki šiaurės rytų kryptimi kitos archainės Adutiškio gatvės pabaigos yra apie 7 kilometrai. "Ir tik 1874 m. sudarytas Švenčionių išplavimo projektas, pagal kurį buvo suformuotas taisyklingo plano struktūros miestas. Keitėsi ir miesto centras. Tačiau prie Peterburgo-Varšuvos geležinkelio įsikūrus Švenčionėliams, XIX a. pabaigoje Švenčionys sumenko. 1904 m. buvo 633 namai (71

kuotėje, ir girdžiu, kaip mūsų seržantas, atvargiai dėliodamas garsumą, mėgina perskaityti iš lapelio: "Adamkavi..." Ir užstringa. Supratau, kad jis stengiasi ištarti mano pavardę. Tuo metu dar nebuvau jos pasikeitęs į trumpesnę - Adamkaus. Amerikiečio liežuvii būdavo tikra kančia įveikti galūnę "čius".

"Adamkavjusius - į štabą", - iš antro karto įstengė baigti savo mintį seržantas. Sumerimęs galvoju, ko čia jiems manęs prireikė. Nueinu į štabą, pristatau. Kažkoks kariškis varto popierius ir klausia: "Ar tikrai moki visas tas kalbas, kurias nurodė anketoje?"

Mat kai mums reikėjo pildyti anketas, parašiau, kad, be gimtosios lietuvių kalbos, taip pat anglų kalbos, dar moku kalbėti vokiškai, rusiškai ir šiek tiek lenkiškai. Kariškius labiausiai domino, ar aš galiu suprasti rusų kalbą. Mane įvedė į kitą kabinetą ir pasiūlė, kaip įprasta Amerikoje, raštu atsakyti į testo klausimus. Tai buvo rusų kalbos žodžių ir sakinių pagrindu parengtos užduotys. Matyt, su jomis susidorojau nebloginai, nes netrukus mane iš apmokymų stovyklos perkėlė į Chicago. Ten turėjau verstis visokių dokumentų iš rusų kalbos.

Rusiškai šiek tiek pramokau dar vaikystėje, bendraudamas su patėvio motina. Vėliau, per pirmąją sovietų okupaciją, mus truputį mokė šios kalbos. Nepamiršau jos ir Amerikoje.

Rusų kalba mane išgelbėjo nuo dalyvavimo kare, nes neilgai trukus mano dalinį iš apmokymų stovyklos išsiuntė į Korėjos pusiasalį ir labai daug ten pakliuvusių vyrų niekuomet negrįžo namo. Žuvo ir ne vienas lietuvis. Aš greitai buvau paleistas iš nuolatinės karinės tarnybos, bet turėdavau kartą per savaitę atvykti į armijos rezervo štabą ir atlikti nurodytas užduotis. Tai tęsėsi devynerius metus. Man siūlė eiti mokytis į specialius kursus, kuriuos baigęs būčiau tapęs leitenantu, tačiau atsisakiau, ir vyriausiojo seržanto laipsniu buvau išleistas į atsargą.

MOKSLAI UNIVERSITETE

mūrinis) 20 gatvių" (Tarybų Lietuvos enciklopedija, V., 1988, t. IV, p. 233).

XX a. viduryje atsiradę naujos gatvės tiesėsi įvairiomis kryptimis, jos daug trumpesnės, ekonomiškiau išsidėsčiusios. Švenčionys iki XIII a. buvo svarbi ekonominiu, strateginiu ir politiniu atžvilgiu gyvenvietė. Manau, kad čia dar XIII a. buvo

gerai įrengta gynybinė pilis. O aplink ją įvairiomis kryptimis 2-5 km atstumu beveik spiraliniu žiedu išsidėsčiusios pilaitės. Apie tai yra išlikusių pasakojimų, legendų. Pagaliau tai patvirtina išlikę kai kurie piliakalniai. Pietvakariuose (enciklopedijose minimas) Perkūnkalnis,

(nukelta į 5 psl.)

Susitikimas su naujos knygos herojumi

Ramunė Šeštokienė

Liepos 10 d. Klaipėdos Meinininkų namuose įvyko Klaipėdos universiteto (KU) Menų fakulteto prof. Vytauto Tetensko knygos "Antano Keblio daina Lietuvai" pristatymas. Atvyko ir knygos herojus - lietuvių išeivijos kultūros veikėjas dainininkas Antanas Keblys (JAV). Monografija parašyta remiantis paties solisto pasakojimais bei pateikta medžiaga. "Štai įteikiu Jums savo gyvenimo biografijos knygą. Tai mano beveik vienerių metų vaisius. O knygoje visi mano gyvenimo puslapiai, darbai, ir, svarbiausia, mano užsibrėžtoji misija - mano dainos, koncertai, susitikimai, nesėkmės ir pasisekimai. Be kitų pagalbos išleisti šią knygą būtų buvę neįmanoma ir pačią pirmą padėkos duoklę turiau atiduoti prof. Vytautui Tetenskiui, kuris pirmasis man įdiegė mintį aprašyti savo gyvenimą", - rašo pratarmėje dainininkas.

Nauja knyga, išleista KU leidyklos, netrukus turėtų pasirodyti knygyne "Po langu", taip pat universiteto knygyne lyje.

Antanas Keblys (g. 1921-aisiais Kretingos apskr. Baulbių kaime) iš viso yra išleides vieną ilgai grojančią plokštelę ir apie 80 audiokasėčių. Didesnioji jų dalis įrašyta koncertų salėse, likusioji - įrašų studijose. "Nesistengiau kopti į aukščiausias dainavimo viršūnes - pasitenkinau tik kukliu liaudies dainininko likimu. Ir džiaugiausi tuo. Nes nesavanaudiškai tarnavau visiems lietuviams, kurie mylėjo ir vertino lietuvišką giesmę. Per sunkumus ir klaidas mokiausi, po to, pats įgijęs profesionalios patirties, savo žinias perduodavau visiems, kurie ėmėsi nelengvo giedoriaus amato", - pasakoja dainininkas. Perskaitę knygą, su-

žinosime, kad gyvenimas šio žmogaus ištis nelepino, jo biografijoje būta ypatingų stričių, netikėtų posūkių: 1943-aisiais pasitraukė į Vokietiją mokytis jūrininko amato. Plaukiojo tarp Danijos ir Norvegijos prekybiniame laive. Likimo nublokštas į Kanadą, čia trisdešimt penkerius metus atliko įvairų darbą Montrealio "Molson" alaus darykloje. Ir tuo pačiu metu privačiai studijavo muziką, įsijungė į lietuvių kultūrinę veiklą. Vėliau, norėdamas toliau tobulėti vokaliniam mene, įstojo į Montrealio McGill universiteto Muzikos fakultetą, dainavo operų spektakliuose, dalyvavo įvairiuose muzikos festivaluose, laimėdavo prizines vietas. Pats solistas yra sakęs, kad operų arijos nebuvo ir nėra jo "arkliukas", - jis pamėgęs liaudies ir klasikinės dainas, bažnytinės giesmes bei laisvos kompozicijos kūrinius. Susitikime (kuriame, apmaudu, negalėjo dalyvauti knygos autorius prof. V. Tetenskas) mielą svečią, knygos herojų Antaną Keblių pasveikino KU Menų fakulteto dekanas, "Aukuro" chorinės bendrijos pirmininkas doc. R. Varnas, dėkodamas A. Kebliui už KU lietuvių išeivijos muzikos bei kultūrinio palikimo archyvui atsiųstus leidinius, nuo širdžiai pasidžiaugė, kad pagaliau yra proga pažinti dainininką gyvai.

(nukelta į 7 psl.)

Padovanokite "Darbininko"

prenumeratą, savo pažįstamiems bei draugams švenčių progai!

Prenumerata metams - tik \$30.

Pagyvenę Rokforde mažiau kaip metus, vis dėlto nutarėme grįžti į Chicago. Mat nedideliame mieste nelabai buvo galimybių įsigyti kokią daugiau pajamų teikiančią profesiją, daryti karjerą. Kažkaip nesinorėjo pasitenkinti kuklų atlyginimą gaunančio braižytojo gyvenimu tykiame Rokforde, todėl ir nusprendėme, kad reikia persikelti į didmiestį ir pamėginti tęsti Vokietijoje pradėtą aukštojo mokslo studijas.

Į Chicago persikėlėme 1952-ųjų viduryje. Išsinuomojome dviejų kambarėlių butą. Alma gana greitai susirado darbą vienoje draudimo kompanijoje, o aš pradėjau studijuoti inžineriją Illinois universitete, kuris ir tais laikais, ir šiandien garbėja kaip labai prestižinė technikos mokslų aukštoji mokykla, autoritetu nusileidžianti nebent Massachusetts technologijos institutui. Pasirenkant specialybę, man įtakos turėjo Liūtas Grinius, jau anksčiau ėmęs studijuoti inžineriją. Aš svajojau jei jau ne apie žurnalistiką, tai bent apie mediciną, bet jis mane įtikino, kad nėra ko apie tai net galvoti. "Ši specialybė ne mums, emigrantams. Reikia turėti turtingus dėdes, norint prasimušti į gydytojus", - aiškino jis. Argumentai buvo įtikinami, ir pasirinkau statybų inžineriją.

Alma, sekretoriaudama draudimo kompanijoje, per savaitę uždirbdavo 90 dolerių. Tai ir tiems laikams buvo gana kukli alga, o iš šių pinigų mes turėjome išgyventi dviese, nes aš tapau žmonos išlaikytiniu. Tekdavo skaičiuoti kiekvieną centą. Galėdavome šiaip taip išsiversti tik todėl, kad mano mokslo išlaidas išlaikymame Illinois universitete kainavo labai pigiai - per semestrą reikėdavo mokėti 75 dolerius.

Kiekvieną penktadienį žmonai parnešus atlyginimą, mes pirmiausia iš tos sumos atidėdavome, kiek reikia mokėti už butą, kiek už elektrą, kiek skirti miesto transporto bilietams, kiek kitoms paslaugoms. Maistui likdavo visai nedaug, jau nekalbant apie lėšas drabužiams ar kokiems daiktams įsigyti.

(bus daugiau)

Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui

(atkelta iš 4 psl.)

vakaruose - dar neįvardytas (Galadujevkos kaimo kryptimi), šiaurės vakaruose - Ragaučinos, šiaurėje - Nevieriškės Ponų kalnas, Ruzališkės, rytuose - Jeciūnų (neįvardytas, bet vietiniai žmonės jį vadina piliakalniu), o pietuose - Vortos. Išlikę pasakojimai nuo karaliaus Mindaugo laikų byloja, kad netoli Švenčionių buvo apgyvendinti iš kitur atvykę amatininkai. Iš pradžių, jie, matyt, gyveno savo bendruomenėse. Kai kurios jų pagal amatus gavo ir pavadinimus. Dabar tose vietose telikę tik kaimai: Kulpės, Kelios cegelnės, Ragaučina (Ragotinė), I ir II Trakai (tai karaimų ir totorių buvusios gyvenvietės).

Dr. Adolfas Šapoka (1906-1961) - vienas žymiausių XX a. Lietuvos istorikų

prie šios pilies buvusi nemaža gyvenvietė, o netoli jos, už 600 m į šiaurę antras, Vėlionių, piliakalnis.

Šio krašto vyresnės kartos žmonės dar prisimena daug atsitikimų ne tik iš žilos senovės, bet ir iš šio amžiaus pradžios. Daugėliškenas Povilas Besuparis pasakojo, kad atvykusiam kasinėti Mažulonių piliakalnio rusui tyrinėtojiui prisispavono balsas: "Nekasinėk, išsikis savi".

Tačiau jis nepaklausęs ir pradėjęs kasinėti piliakalnį. Tada tyrinėtoją sapnas vėl perspėjo: "Jei kasi, tai mirsi". Archeologas toliau kasinėjo ir greitai mirė. Panašių pasakojimų esu girdėjęs ir iš kitų šios apylinkės žmonių. Apie tai rašė ir kun. Vaclovas Aliulis (Aliulis V., Palušės bažnyčia ir parapija. V., "Voruta", 1996, p. 11). Pasaulinėje archeologijos istorijoje panašių dalykų yra buvę. Greitai mirė visi tyrinėtojai, dalyvavę atidengiant Egipto faraono Tutanchamono kapavietę.

Nuo Mažulonių keli kilometrai senybos keliu ir Senasis Daugėliškis. Dabar tai eilinis, nykstantis kaimas, kurio laukus vis labiau okupuoja iš vakarų Karališkės, o iš rytų - Didžiagirio miškai. Šiandien pro šią gyvenvietę vingiuoja kuprotas, duobių išbadytas kelias. Važiuojant juo nesutiksi prašmatnių autofurgonų užsienietiškų prekių reklamomis išmargintais šonais. Jie lenkia šią gyvenvietę ir triukšmingai dunda asfaltuotais, plačiais magistraliniais plentais.

Šiuo keliuku retai važiuoja ir keleiviniai autobusai. Jo sena nugara darda arklių traukiami valstiečių vežimai ir aprūdiję, purvinais šonais traktoriai. Tik jie ir sudrumsčia šią ryto rūkiose besislapstančią laukymę. O šiaip šioje tarpumiškėje rimtis. Nuolatiniai kaimo gyventojai - garbaus amžiaus žmonės, daugiau mąstantys apie praeitį negu apie ateitį. Tik užkalbink, - kiekvienas pasakys, kad Daugėliškis praeityje buvo didelis, svarbus 9 kilometrų ilgio Lietuvos miestas.

Ši sena Lietuvos gyvenvietė augo palei kelią. Kelias kreivėjosi Virekšos ežero pakrantėmis, ir pastatai tūpė prie jo. Kelių kilometrų buvo miestas, paliksime pasakotojų nuožiūrai. O kad čia buvo miestas, tai jau ne vien pasakojimai.

Apie tai rašoma visose Lietuvos enciklopedijose. "Štai 1589 m. Strubičiaus žemėlapyje jis žymimas greta tokių svarbių to meto vietovių, kaip Vilnius, Krėva... žemėlapyje nupiešti rūmai-tvirtovė. 1526 m. už kelių šimtų metrų nuo dvaro rūmų prie pat kelio Vidžiai-Švenčionys, Vilniaus vaivada Goštautas pasistatydino bažnyčią" (Kultūros barai, V., 1972, Nr. 7).

Už kokių dešimties kilometrų

- Kačergiškė. Tai sena vietovė, kurios ribose kelias staigiai suka į šiaurę. Tikra kelių kačerga. Matyt, iš čia kilęs ir pavadinimas. Už poros šimtų metrų - Dysnos upė. Pasakojama čia buvus brastą. Užtat čia ir kelias kerta upę. Šiadien jis peršoka Dysną didoku tiltu.

Dar keli kilometrai ir už posūkio į rytus kelias slepiasi Gudų valstybės laukų Krūmynuose. Šiuo keliuku Vidžių link su "Žiguliais" jau sunku važiuoti.

Kaip minėjau, šimtmečiai keitė kelio kai kurių atkarpu trasą. Ypač pakito pietvakariuose išaugus Vilniaus miestui. Ir mažiausiai keitėsi juostoje tarp Daugpilio-Švenčionių.

Istorinėje literatūroje yra išlikę keliavusiųjų šiuo keliu aprašymai. 1414 m. sausio mėn. šiomis vietovėmis iš Daugpilio į Vilnių vyko keliautojas Gilber de Lanois. Savo kelionės aprašyme jis pažymėjo, kad važiuavo per didelius Lietuvos miškus. Pervaziavęs keletą užšalusių didelių ežerų ir nukeliavęs 15 mylių, jis atvyko į Karaliaus dvarą, kuris priklausė Vytautui. Lenkų istorikas H. Lymianski mano, kad tas Karaliaus dvaras greičiausiai buvęs Švenčionys.

Su tuo sutinka ir antras tyrinėtojas M. Liubowski, nes Švenčionys atitinka kai kuriuos aprašymo parametrus. Tiesa, vadinami ne Švenčionimis, o Karaliaus dvaru. Taip galėjo vadintis Švenčionių miesto kažkuri dalis, kurioje buvo LDK rezidencija. Kai kurios legendos byloja Švenčionis buvus Mindaugo miestu.

"1517 m. iš Vilniaus per Nemenčinę, Švenčionis (Swintrawa), Vidžius, Drūkšius, Brėslaują iki Dauguvos upės ir Maskvos keliavo Vokietijos imperatoriaus Maksimilijano I pasiuntinys S. Herberšteinas" (Gaidės ir Rimšės apylinkės. V., 1969, p. 27). "...Kotrynos II laikais vieškelio važiuodavo įvairūs rusų ponai dvejetainio, ketvertinio, net šešeto arklių traukiamomis karietomis. Iš Maskvos ar Smolensko jie važiuodavo per Švenčionis..." (Kviklys B. Mūsų Lietuva. V., 1989). "...Neapolio karaliaus Miurato vadovaujama kavalerija 1812 m. birželio 29 d. išvyko iš Vilniaus ir įvyko Rusijos armiją per Nemenčinę, Švenčionis, Daugėliški, Vidžius... Vitebsko link. Pro Švenčionis pražygiavo dalis imperatoriaus gvardijos. Šiuo maršrutu vyko ir Napoleonas..." (Ilgalinos kraštas. V., 1966).

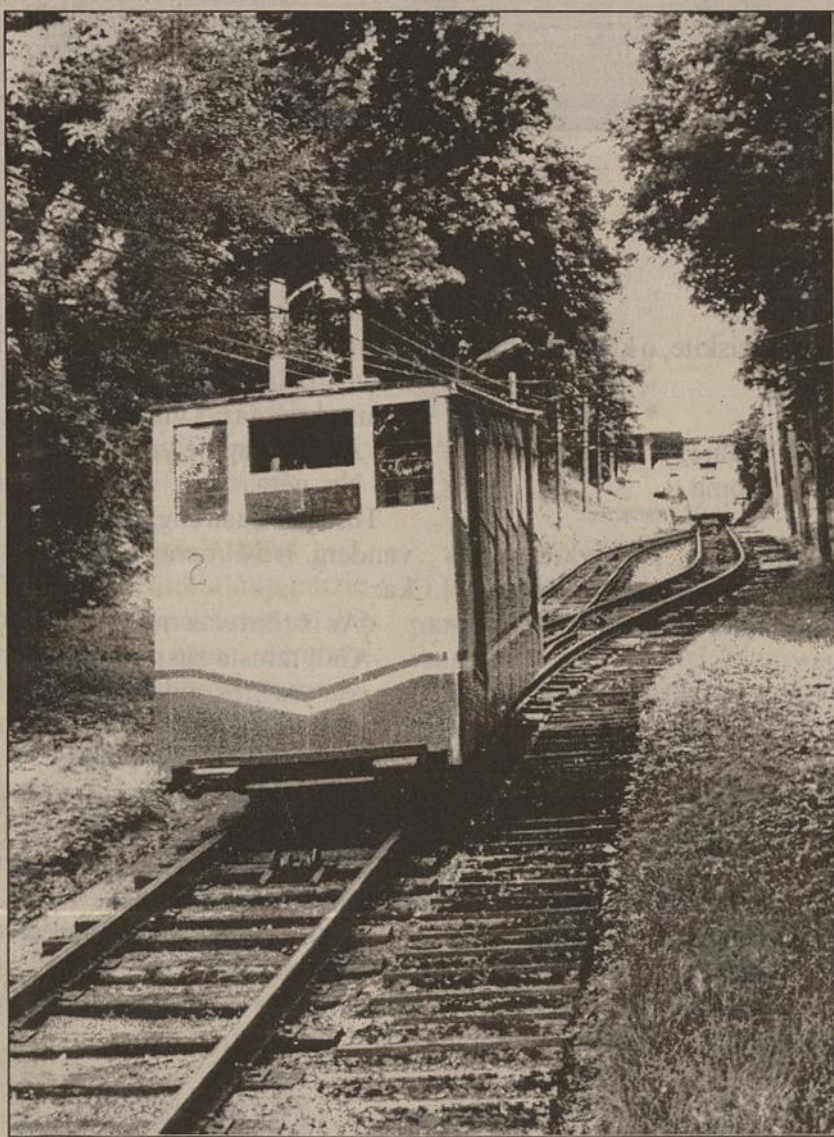
Šio krašto žmonių atmintyje išlikę daug pasakojimų, legendų (kai kas skelbta ir spaudoje), kur Lietuvos karalius Mindaugas siejamas su šiuo keliu. Pabaigai pateiksiu kai kurias legendų nuotrupas: "...Švenčionims vardą davė kunigas Mindaugas..."; "...Kunigų kunigas Mindaugas per Lentupį keliavo iš Šventos pilies į Medinę..."; "...Prie Rakštelio piliakalnio alte paskendę Mindaugo turtai..."; "...Ilgai buvo manoma, kad netoli šio kelio prie Lietuvos-Latvijos sienos (netoli Daugpilio) buvo nužudytas Mindaugas. Ten dar XVII a. turėjusi būti marmurinė lenta su Mindaugo antkapiu. Vėliau XIX a. Mindaugo kapas buvo "surastas" Naugarduke..." (Sinkevičienė L. Valdovas žuvo - Lietuva išliko. Švenčionių rajono laikraštis "Žvaigždė", 1993.07.03).

Manoma, kad Cirkliškio Perkūnkalnio pilyje įvyko Daumanto, Treniotis ir kitų samokslas prieš Mindaugą (Juodagalvis J., Švenčionių kraštas. V., 1996, p. 57).

Pranešimas visuomenei

Su "Pasaulio lietuvių" žurnalu bet kokią ryšį turintiems pranešu, kad šio žurnalo daugiau neberedaguojau. 1998 rugpjūčio rugsėjo numeris buvo paskutinė mano redaguota, spausdinimui paruošta laida. Visą spalio laidai atsiųstą ir rugpjūčio rugsėjo laidai skirtą, bet joje netilpusią, užsilikusią medžiagą bei nuotraukas "Pasaulio lietuvių" leidėjos PLB valdybos pirmininko Vytauto Kamanto nurodymu jam perdaviau 1998 m. rugsėjo 25 d. Nuo šios dienos už bet kokius su "Pasaulio lietuvių" susijusius reikalus nebesu atsakingas.

Bronius Nainys
1998 rugsėjo 25

Kauno funikulierius

V. Kapočiaus nuotr.

Jurgis Vodopalas - Lietuvos teniso čempionas

Genė Vasaitienė

Kai draugas pirmą kartą nuvažiuoja į Lietuvą, visados būna įdomu sužinoti, kokie buvo jo išpuodžiai. Ketvirtą ar penktą kartą nuvažiuojus, giminės ir draugai pasitinka su gėlėmis ir dovanomis, o Jurgis Vodopalas ilgai laukęs pirmą kartą nuvažiuoja į Lietuvą ir tapo apdovanotas aukso medaliu. Kadangi taip ypatingai buvo Lietuvoje suktas, leisiu jam pačiam papasakoti išpuodžius.

GV: Kur tėviškė?

JV: Gimiau Panevėžyje, o gyvenau Mažeikiuose.

GV: Ar buvai nuvažiuavęs aplankyti tėviškę?

JV: Buvau. Vienintelė vieta, kurią pažinau, tai geležinkelio stotis. Viskas taip išaugo, kur turėjo 8000 žmonių, dabar 60,000 ar 70,000. Nuėjau į kapines, norėjau tėvo kapą rasti, bet dingęs. Vienintelė vieta, kurią buvo įdomu pamatyti, tai prie Ventos pylimas ir malūnas. Malūno, žinoma, jau nebebuvo, ir vietiniai žmonės jo jau nebeat-simena. Likęs tik pylimas, visa Venta akmenimis apdėta, viskas taip kaip aš atsimenu, kur aš vaikas būdamas maudydavausi. Vietoje malūno - restoranas, mokykla.

GV: Kaip pati sporto šventė?

JV: Sporto šventė prasidėjo atidarymu - priėmimu Kaune. Viskas buvo labai patrauklu. Visur reklamos, skelbimai, sveikinimai visiems lietuviams atvažiuojantiems iš viso pasaulio. Priėmimo sportininkus sveikino pats prezidentas Adamkus ir Landsbergis. Po to sekė visų sportininkų žygis per Kauną į stadioną. Žygiuojančius sportininkus pakelėse linksmo ansambliai, kapelos. Vienoje gatvėje vėl pats prezidentas pa-

sirėdė. Viskas buvo labai įspūdinga ir malonu.

GV: Kiek dalyvių?

JV: Tiksliai nežinau, bet atrodė ne šimtais, o tūkstančiais. Iš užsienio, daugiausia iš Kanados. Jie padarė didelį išpuodį, nes turėjo juodus uniformas su Kanados klevo lapu ir buvo gerai susiorganizavę. Iš Amerikos buvo, iš visur. Didžiausia grupė iš New Yorko. Turėjome savo vėliavą, bet kažkaip pasimetėme.

GV: Ar visi sportai prasidėjo kartu?

JV: Ne. Baidarių lenktynės ir kitos vyko skirtingose vietose ir mes juos sekėme televizijoje.

GV: Dabar - viską apie tenisą.

JV: Kadangi vienoje vietoje neturėjo tiek aikštelių, tai tenisas vyko trijose vietose. Jauniausi žaidė Palangoje, sekanti grupė žaidė Kaune, o mes žaidėme Vilniuje. Grupės buvo sudarytos 10 metų skirtumu.

GV: Ar turėjot mokėti už aikštes?

JV: Vilniuje atvykusieji į rungtynes tai galėjo naudotis dykai, visą dieną. Palangoje ir

(nukelta į 7 psl.)

IŠ LIETUVOS
REKORDŲ KNYGOS

- Seniausia fizinio lavinimo priemonė - II tūkstantmečio pr. m. e. - vaikiškų iečių ir strėlių antgaliai, rasti Versminio upelio I (Varėnos r.) akmenų amžiaus stovykloje.

- Seniausia sporto šaka - šachmatai. Lietuvoje jie žinomi nuo XIII a. 1879 m. Klaipėdoje įvyko Rytų Vokietijos šachmatų sąjungos kongresas. Pirmasis šachmatų būrelis įkurtas 1887 m. Vilniuje.

- Seniausias sporto inventorių - XIV - XV a. šachmatų figūrėlės, rastos Trakų pilies apylinkėse. Viena iš jų yra 8,7 cm aukščio, kitos devynios - nuo 2,1 iki 4,2 cm aukščio.

- Daugiausia kartų populiariausiu Lietuvos sportininku (pagal "Sporto" laikraščio anketą) pripažintas Kauno "Žalgirio" krepšininkas Modestas Paulauskas. Šis titulas jam buvo suteiktas 7 kartus: 1965, 1966, 1967, 1969, 1970, 1971 ir 1972 m.

- Daugiausia kartų olimpiniais čempionais tapo rankininkė Aldona Nenėnienė (1976 ir 1980 m.), krepšininkė Angelė Rupšienė (1976 ir 1980 m.) ir dviratininkas Gintautas Umaras (1988 m.). Visi jie po 2 kartus iškovojo olimpinį čempionų titulą.

- Daugiausia kartų parolimpiniais čempionais - po 2 - tapo lengvaatlečiai Vytautas Girnius (1988 m.) ir Malda Baumgarte (1996 m.). Be to pastaroji sportininkė yra pasaulio rekordininkė.

- Daugiausia kartų pasaulio čempionu - 9 - tapo vilnietis šaulys Vladas Turla. Jis pasaulio čempionatuose 1982 m. Karakase iškovojo 7 (4 komandinėse ir 3 asmeninėse rungtyse) ir po 1 aukso medalius 1983 m. Insbruke bei 1985 m. Mechike (abu pastarieji komandinėse rungtyse), šaudydamas iš stambiojo kalibro revolverio, pniaumatinio bei standartinio pistoletų.

- Daugiausia kartų Europos čempionu - 10 - tapo vilnietis šaulys Vladas Turla. Jis Europos čempionatuose 1981 m. Atėnuose ir Titograde, 1982 m. Hagoje, 1983 m. Dortmundėje bei 1985 m. Sijake šaudydamas iš pniaumatinio bei standartinio pistoletų bei stambiojo kalibro revolverio tapo nugalėtoju.

Ilgiausiai išsilaikęs rekordas - Jono Pipynės 1500 m bėgimo rekordas. 1957 m. rugpjūčio 4 d. per trečiąsias Pasaulio jaunimo ir studentų žaidynes Maskvoje jis šią distanciją nubėgo per 3 min. 41,1 sek. Rekordas išliko nepagerintas 29 m. 10 mėn. 3 d.

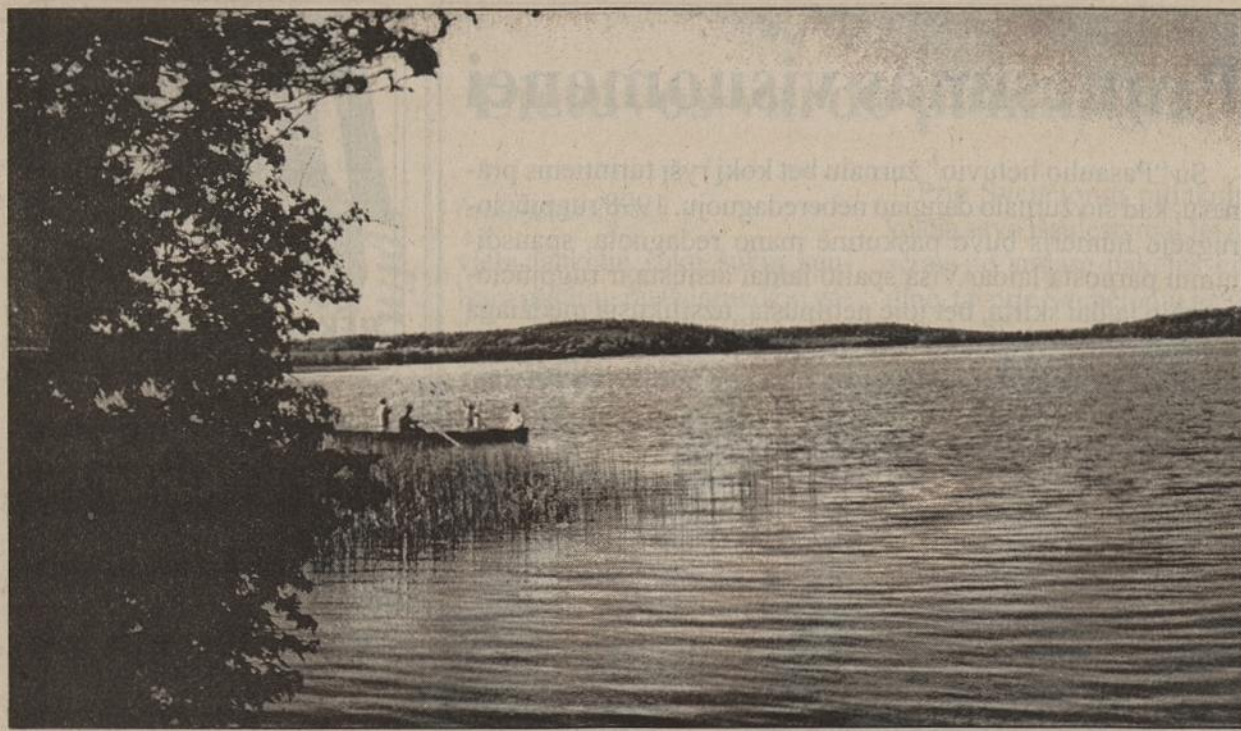
Šį 1500 m bėgimo rekordą, 1987 m. birželio 7 d. pagerino panevėžietis Pavelas Fedorenka tame pačiame Maskvos Lužnikų stadione, įveikęs distanciją per 3 min. 40,90 sek.

- Jauniausia pasaulio čempionė - krepšininkė Angelė Janėnaitė-Rupšienė. Ji aštuoniolikametė 1971 m. gegužės mėn. San Paule (Brazilija) iškovojo pasaulio čempionės aukso medalį.

- Jauniausias pasaulio čempionas - septyniolikametis krepšininkas Arvydas Sabonis, 1982 m. Kolumbijoje iškovojęs pasaulio čempiono aukso medalį.

- Jauniausia Lietuvos čempionė - vienuolikametė stalo tenisininkė Laima Balaišytė.

- Vyriausias Lietuvos čempionato dalyvis - 75 m. šachmatininkas, nusipelnęs sporto meistras Vladas Mikėnas.

Vasaros prisiminimai

Kamilės Apalianskaitės nuotr.

Žymus gydytojas, paklaustas, kada žmogus yra sveikas, pasakė:

- Sveikas žmogus yra tada, kai kiekvieną dieną jam skauda vis kitoje vietoje

- Daktare, prašau skirti man tablečių nuo godumo, ir kiek galima daugiau...

- Daktare, aš sergu depresija. - Geriausias vaistas - stačia galva pasinerti į darbą.

- Bet juk aš maišau betoną?! - Daktare, aš be paliovos kausi.

- Nusirenkite, - liepia gydytojas pacientui ir apžiūrėjęs sako: - O ar jūs bandėte praus-tis?

- Nepadeda. Po mėnesio vėl pradeda niežėti.

- Gerai, - sako gydytojas pa-cientui, - aš pasakysiu jums tei-sybę. Žaizda jūsų galvoje buvo labai didelė, bet amputacijos vis dėlto pavyko išvengti.

Gydytojas, stengdamasis įtikinti pacientą:

- Supraskite ir patikėkite ma-nimi: alkoholis išardo šeimą!

Pacientas akivaizdžiai pagyvėja:

- Atleiskite, o kiek tada reikia išgerti?

- Daktare, ar aš mirsiu?

- Žinoma.

- Daktare, išgydykite mano kiaulę, ji pradėjo nebeėti.

- Aš ne veterinaras, o chirur-gas.

- Na ir kas! Juk kiaulė nesu-pras.

- Daktare, man galva sukasi.

- Pats matau.

Irgi svajonė

Du benamai vėlai naktį kal-basi parke:

- Ką tu darytum, jei staiga pasijustum esąs milijonierius?

- Liepčiau parke ant visų suolų įtaisyti pagalves.

Atsargumas

Kariuomenės sveikatos in-spektorius, aplankydamas kariuomenės dalinį, klausia kari-ninko:

- Ką jūs darote, kad neuž-sikrėstumėte nuo vandens?

- Pirmiausiai mes jį išvirina-me, paskui filtruojame.

- Labai gerai.

- Pagaliau saugumo sumeti-mais mes geriame alų.

Geras darbas

- Girdėjau, kad gavai darbą burmistro raštinėje. Kaip viskas atrodo?

- Labai gerai, nes sėdžiu prie pat lango.

Ar saugu?

Afrikoje, didelės kaitros me-tu, prie upės kranto sėdi turistai ir žvelgia į vandenį. Nebeiškęs-damas kreipiasi į vietinį:

- Ar šioje upėje yra ryklių?

- Ne, nėra.

Turistas nusirengia ir šoka į vandenį. Ir vėl neramiai sušun-ka:

- Ar iš tikro čia nėra ryklių?

- Gali tamsta susiprotėti, kad ten, kur yra krokodilų, negali bū-ti ryklių.

Neapskaičiavo

Motina užtinka penkerių me-tų sūnelį smaguriaujantį iš me-daus puodynės.

- Jonuk, to aš iš tavęs tikrai nesitikičiau.

- Taip pat ir aš. Maniau, kad mamytė taip greitai nesugrįši.

Švara kirpykloje

Grožio salone klientė kreip-iasi į merginą prašydama iš-plauti galvą. Netrukus ji sušun-ka:

- Bet, panele, jūsų rankos neš-varios!

- Nieko nuostabaus. Jūs esate pirmoji, kuriai šiandien plausiu galvą.

Gausi žvejonė

- Žiūrėk, brangioji, kiek daug gražių žuvų pagavau, - giriasi vyras, grįžęs iš žvejybos.

- Bet tavo kaimynė šiandien matė išeinantį iš žuvų parduo-tuvės.

- Matai, ir draugai gali paliu-dyti, kad dalį sugautos žuvies teko parduoti. Kitaip būčiau ne-pajėgęs laiptais užnešti.

Patarimas

Texas valstijoje į ginklų par-duotuvę įeina žmogus ir prašo parduoti revolverį.

- Kam gi jis tamstai reikalin-gas? - klausia pardavėjas.

- Noriu nušauti savo kaimy-ną.

- Paklauskite mano patarimo ir atidėkite visą reikalą rytojaus dienai.

- Kodėl?
- Šiandien esate taip susijau-dinęs, kad galite nepataikyti.

Prieš teatrą

- Pavyko gauti tau ir man bi-lietus į teatrą, - pranešė vyras žmonai telefonu iš darbovietės.

- Tai puiki žinia! - ap-sidžiaugė žmona. - Aš tuoj pra-dedu puošti ir ruošti.

- Taigi, pasiskubink, nes vai-dinimas įvyks jau rytoj vakare.

Mero balsas - lemiamas

Balsuojant Panevėžio rajono taryboje pritrūko vieno balso, kad būtų atšauktas draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais valstybinių švenčių dienomis - sausio 13-ąją - Laisvės gynėjų, birželio 14-ąją - Gedulo ir vil-ties dieną, rugpjūčio 23-ąją - Juodojo kaspino bei lapkričio 1-ąją - Visų šventųjų dienomis. Šį draudimą siūlė panaikinti Valstiečių ir LDD partijų at-stovai.

Balsuojant nulėmė rajono mero balsas. Meras, prieš kel-damas ranką, pajukavo, kad gėrimais galima apsirūpinti iš anksto. Prekiauti alkoholiniais gėrimais valstybinių švenčių dienomis draudžiama ir Pa-nevėžio mieste. LR

Sausio byloje laukiama teisminių ginčų

1991 metų sausio 13-osios byloje baigta liudininkų ap-klausa. Spalio 19 dieną valsty-bės kaltintojai turėtų pradėti sa-kyti kalbas. Nuosprendį tikimasi paskelbti kitų metų pradžioje. Sausio 13-osios bylos tyrimas užtruko daugiau kaip 5 metus. Ši byla Lietuvoje neturėjo pre-cedento pagal nusikaltimų po-būdį, mastą ir sudėtingumą. By-lą dėl sąmokslų, siekiant už-grobti valdžią 1991-ųjų sausį, ir tyčinių nužudymų organizavi-mo sudaro daugiau kaip 332 to-mai. Teismui liudijo tūkstančiai liudytojų ir nukentėjusiųjų. Prieš teismą stojo 6 iš 51 kalti-namojo, nes kiti Lietuvos teisė-saugos institucijoms yra nepa-siekiami. Buvusieji Lietuvos komunistų partijos vadovai Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius buvo suimti 1994 metų rugsėjį. Jau ketverius me-tus teismo nuosprendžio jie laukia Lukiškių kalėjime. Per tą laiką ne vieną kartą Baltarusi-jos ir Rusijos komunistai reika-lavo paleisti partijos bičiulius. LR

UNIONTOURS

kviečia Jus keliauti į Lietuvą

-- Mes esame kelių ekspertai | visą Pabaltijo regioną
- Lietuvą, Latviją, Estiją.
-- Taip pat siūlome keliones laivu Baltijos jūra ir |
Šiaurinę Europą.
-- Keliavimui geresitės gražiausiais vaizdais.
-- Prieinamos viešbučių kainos ir pigiausi lėktuvų
bilietai, skrendant Finnair, SAS, Austrian Air, Icelandair ir
Lufthansa.

-- Skambinkite 212 683 9500 arba 800 451 9511 -
dėl brošiūrų ir dėl rezervacijų.

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue,
New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511

e-mail: travel@uniontours.com
on the net: www.uniontours.com

Policijos pabauda

Du policininkai vežasi auto-mobilistą, važiuojantį 50 mylių greičiu 30 mylių greičio zonoje. Vienas iš policininkų pradeda rašyti pabaudą. Gerai nesupras-damas gatvės pavadinimo, klausia antrojo policininko:

- Išvardink raidėmis Narra-gantsett.

Antrasis prisipažįsta, kad ir jis negali išvardinti raidėmis.

- Viskas tvarkoje, - atsako pir-masis. - Leiskime jam važiuoti iki Pulaski gatvės.

KRINTA KAINOS Į

VILNIŲ

\$375 plus mokesčiai

Finnair linija

New York - Vilnius - New York

- Išvykti ketvirtadieniais, grįžti trečiadieniais
- Skrydžių pradžia - spalio 29 d.
- Paskutinė grįžimo data - kovo 31 d.
- Kaina negalioja Kalėdiniam laikotarpiui
- Bilieto nepnaudojus pinigai negrąžinami

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR SEPTEMBER AND OCTOBER OF 1998

October 2	Philadelphia, PA Baltimore, MD	11-12 noon 4-5 pm
October 3	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 5	Putnam, CT	1-2 pm
October 13	New Britain, CT New Haven, CT Waterbury, CT	11-12 noon 2-3 pm 4-5 pm
October 15	Elizabeth, NJ Kearny, NJ Paterson, NJ	11-12 noon 1-2 pm 3-4 pm
October 16	Philadelphia, PA	11-12 noon
October 17	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 27	New Britain, CT New Haven, CT Waterbury, CT	11-12 noon 2-3 pm 4-5 pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

Lowell, MA	Oct. 9	12-1 PM
Lawrence, MA	Oct 9	2-3 PM
Nashua, NH	Oct 9	4-5 PM
Worcester, MA	Oct. 10	12-3 PM
Kennebunkport, ME	Oct. 13	1-2 PM
Norwood, MA	Oct. 13	5:30-6:30 PM
Centerville, MA	Oct. 14	3-5 PM
Brockton, MA	Oct. 15	3:30-5:30 PM
Putnam, CT	Oct. 16	1-2 PM
Providence, RI	Oct. 16	4-6 PM
Waterbury, CT	Oct. 17	9:30-11 AM
Hartford, CT	Oct 17	12-2 PM
Albany, NY	Oct. 22	7-8 PM
Binghamton, NY	Oct. 23	9-10:30 PM
Scranton, PA	Oct. 23	12-2 PM
Frackville, PA	Oct. 23	5-6 PM
Brooklyn, NY	Oct. 24	12-4PM
Philadelphia, PA	Oct. 24	11 AM-1 PM
Baltimore, MD	Oct. 24	6-7 PM
Washington, DC	Oct. 25	1-3:30 PM
Bridgeport, CT	Oct. 25	7-8 PM

CHRISTMAS COTAINER TO LITHUANIA
OCTOBER 27

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

Jurgis Vodopalas – Lietuvos teniso čempionas

(atkelta iš 4 psl.)

visur kitur, nors ir sakiau, kad atvykęs į rungtynes, visur reikėjo mokėti.

GV: Ar galėtum pasakyti, kiek buvo teniso žaidėjų?

JV: Kadangi buvom taip išsimėtę po miestus, tai aš galėčiau pasakyti tik, kad mano amžiaus grupėje buvo kokie 25–30 žaidėjų. Vilniuje, kur žaidė prie Katedros, tai jų buvo žymiai daugiau. Kuo amžius didėja, tuo žmonių skaičius mažėja. Aš turėjau laimėti 3-jas rungtynes. Žaidžiau su 3 žaidėjais. Vienas buvo Baltijos čempionas, vienas buvo vietinis jų treneris ir vienas iš Hamiltono.

GV: Kaip oras? Ar palankus?

JV: Oras buvo geras. Bijojom lietaus, nes tik lauke galima žaisti. Vieną dieną truputi lašeno, bet vis tiek žaidėm, nes mūsų aikštė buvo kilimas – netikra žolė. O tie, kurie žaidė prie Katedros, tai negalėjo žaisti, nes jų aikštės buvo molinės. Kartais tos aikštės būna per sausos, reikėjo net laistyti, nes jos dulkėdavo. Vėjas papučia, ir gauni dulkių į akis.

GV: Ar turėjote uniformas?

JV: Ne, neturėjom. Tik sportinę aprangą.

GV: O kada medaliai buvo išteikiami?

JV: Viskas buvo tuojau po rungtynių. Kiekviena grupė organizavo uždarymus savo mieste. Mes Vilniuje turėjome oficialų uždarymą aikštėje prie Katedros, su kita grupe. Su valgiais ir gėrimais. Ant stalo buvo sudėti visi medaliai su pavardėmis.

GV: O kaip bendras vaizdas? Ar susiorganizavę?

JV: Taip, buvo labai gerai susiorganizavę. Įdėjo daug darbo ir pinigų. Pavyzdžiui, kiekvienas sportininkas prie registraci-

jos gavo po 150 lt. padengti nakvynės ir kitoms išlaidoms, taip pat gavome visą maistą, visokios informacijos ir kortelę su nuotrauka. Aš ir daug kitų užsieniečių norėjome atsisakyti pinigų, bet jokių būdų nesutikta. Jie turėjo turėti kokį nors lapą, surašyti atsisakiusius ir tuos pinigų panaudoti sportininkams, kuriems tikrai reikėjo. Buvo jų iš Rusijos, Belarusijos, Sibiro, kur tikrai buvo reikalingi paramos. Buvo iš 17-kos skirtingų valstybių.

GV: Kaip jauteisi, kai uždėjo aukso medali?

JV: Medalis tai nieko, bet labai gerai jaučiausi, kai sumušiau paskutinį priešą, kuris labai daug rusiškai keikėsi. Vienas tai lietuviškai labai gražiai keikėsi: rupūžele, gyvatėle ir t. t. Bet tas rusiškas keikimasis tai man nepatiko.

GV: Ar buvo daug žiūrovų?

JV: Ne, tik žaidėjų šeimos ir draugai.

GV: Tai tenisas nėra populiarius sportas?

JV: Nėra daug aikščių. Pačiame Vilniuje matėme tik tas dvi vietas, kur galima žaisti. Bet yra jaunimo, kuris labai gerai žaidžia, jau galima būtų skirti prie profesionalų.

Tegul mums visiems būna gražus pavyzdys, kad nereikia pasiduoti metų skaičiui. Pažiūrėkim: Valdui Adamkui suėjo 70 metų, išėjo pensijon iš Gamtos Apsaugos pareigų ir neatsisėdė į fotelį skaityti laikraščių, bet tapo Lietuvos Prezidentu, ir laikraščiai apie jį rašo. Alma Adamkienė (nerašysiu kiek metų) gavo antrą vietą kaip gražiausia Europos prezidentų žmona. Senatorius John Glenn būdamas 77 metų skris į erdves, o Jurgis Vodopalas, sulaukęs 71-rių, laimėjo aukso medalį senjorų grupėje. Nepasiduokime ir mes.

Susitikimas su naujos knygos herojumi

(atkelta iš 4 psl.)

Klaipėdos šv. Cecilijos draugijos pirmininkas kompozitorius A. Remesa priminė susirinkusiems apie išpūdingą kūrybinį bendradarbiavimą: 1991-aisiais birželio ir liepos mėnesiais aštuoniuose Žemaitijos bažnyčiose (Nidoje, Švėkšnoje, Telšiuose, Plungėje, Veiviržėnuose, Kretingoje bei Klaipėdoje) buvo atlikta kantata „Kryžių ir Rūpin-tojų lietuva“ (muz. A. Stankevičiaus, tekstai H. Na-

gio). Jungtiniam Montrealio ir Kretingos bažnyčios chorui akompanavo prof. V. Tetensko vadovaujamas liaudies instrumentų ansamblis, dalyvavo solistai V. Vadoklienė (sopranas), V. Kirstukaitė (mecosopranas), V. Gabrėnas (bosas) ir Antanas Keblys (baritonas). Doc. G. Maironienė, dirigavusi jungtiniam chorui, susitikimo pabaigoje sakė: „Prisimename jus kaip aukštos prabos solistą, puikų artistą, nuostabų džentelmeną“.

Seniausias žurnalistas redaguoja seniausiąjį lietuvių laikraštį pasaulyje

Nedaug kas Lietuvoje ir užsienyje žino apie seniausiąjį, dar tebeįsistatantį lietuvių laikraštį pasaulyje, kuris vadinasi „Tėvynės“ vardu. Jis buvo įsteigtas 1896 metais JAV, taigi šiemet jau sulaukė savo 102-ojo gimtadienio.

Ir kas dar įdomiau, kad šį, jau į antrąjį savo gyvenimo šimtmetą įžengusį laikraštį redaguoja vienas iš seniausiųjų, dar aktyvių lietuvių žurnalistų JAV. Tai Vytautas Kasniūnas (anksčiau vadindėsis Kasnicku), gimęs 1914 m. Joniškėje. Šis vyras Lietuvos

Edvardas Šulaitis

periodikoje pradėjo bendradarbiauti nuo 1930-ųjų, o 1937-40 metais – dirbo „Lietuvos aidu“ dienraštyje kaip reporteris.

1944 m. karo veiksmų išloškėtas iš tėvynės, jis pasitraukė į Vokietiją, o vėliau atvyko į JAV ir ilgą laiką laiką gyveno Chicagoje, o dabar netoli nuo jos, jau Indianos valstijoje esančiame Beverly Shores mieste. Čia visą laiką aktyviai bendradarbiauja JAV lietuvių spau-

Chicagiečiai vėl laukia prezidento Valdo Adamkaus

Lietuvos vadovas čia lankysis spalio 17-20 dienomis

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus su Lietuvos Garbės konsulu Vaclovu Kleiza svečiuojasi pas Illinois gubernatorių Jim Edgar

Jau antrą kartą šiemet Chicagoje lankysis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, kuris spalio mėnesio antroje pusėje čia praleis keturias dienas. Lietuvos prezidentas, galima sakyti, grįžta į savo antruosius namus, nes čia jis yra praleidęs daugiau negu pusę savo gyvenimo metų.

Kaip žinome, pirmą kartą jis čia viešėjo po išrinkimo Lietuvos prezidentu sausio mėnesio pabaigoje. Kaip atsimename, tada čia surengtos vadinamosios „išleistuvių“ iškilmės, įvykusios sausio 25 d. Willowbrook Ballroom patalpose, Willow Springs, IL. Jose dalyvavo stebimo metu.

doje – „Drauge“, „Dirvoje“ ir kituose laikraščiuose. Dalyvauja lietuvių radijo programose, o kas svarbiausia – jau ilgesnį laiką redaguoja Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) organą „Tėvynė“, įsteigtą 1896 m. sausio 1 d. vienoje iš seniausiųjų JAV vietovių – Plymouth, Pennsylvania valstijoje. Šis laikraštis anksčiau buvo savaitraštis, o dabar pasirodo 6 kartus metuose.

„Tėvynės“ redaktoriai yra buvę žymieji JAV spaudos bendradarbiai: V. S. Jokubynas, V. K., Račkauskas, K. Jurgelionis, A. Sodaitis, J. Valaitis. Beje, šis laikraštį leidžianti SLA organizacija šiemet švenčia savo 112-ąsias metines ir šių metų lapkričio mėnesio pradžioje šaukia savo jau 66-ąjį seimą St. Petersburg mieste, Floridoje. Šiai organizacijai vadovauja dr. Vytautas Dargis, o viceprezidentas yra jau minėtas „Tėvynės“ redaktorius V. Kasniūnas. Jos centrinė įstaiga yra įsikūrusi New Yorko didmestyje.

Daugiau apie SLA seimą
66-asis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas prasidės š. m. lapkričio 4 d. ir tęsis tris dienas – iki lapkričio 6 d. (imtinai). Jis bus pravestas Dolphin Beach Resort viešbutyje, 4900 Gulf Boulevard, St. Petersburg, FL. Kaip žinome, jau anksčiau šioje vietovėje yra buvęs SLA seimas, kuris sutraukė tikrai nemaža delegatų ir buvo vienas

Klarnetisto Algirdo Budrio koncertas Philadelphijoje

Nuo pat Lietuvos atgimimo laikų, o ypač po nepriklausomybės atstatymo išeivijos lietuvių kultūrinis gyvenimas praturtėjo įvairių grupių koncertais iš Lietuvos. Iki šiol dažniausiai mus linksmino dainos ir šokių ansambliai bei mažesni dainos vietainiai. Daugelyje telkinių gastroliavo operos ir estradinės muzikos solistai. Su retom išimtim beveik netenka išgirsti labai talentingų Lietuvos instrumentalistų, kurie puoselėja aukštą klasiškos muzikos lygį Lietuvoje.

Klarnetistas prof. Algirdas Budrys yra pasižymėjęs instrumentalistas ne tik Lietuvoje. Jis yra koncertavęs Vengrijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Egipte, Didžiojoje Britanijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. Reguliarai koncertuoja su Lietuvos filharmonija, Lietuvos kameriniu orkestru, Lietuvos filharmonijos pučiamųjų kvintetu ir Lietuvos valstybinių pučiamųjų orkestru „Trimitas“. Šiuo metu prof. Budrys yra „Trimito“ meninis vadovas.

Spalio 18 d., sekmadienį, 12 val. p. p. Šv. Andriejaus parapijos salėje (19-ta ir Wallace Streets, Philadelphijoje) įvyks Algirdo Budrio koncertas. Jam akompanuos pianistė Rosetta Senkus-Bacon. Lietuvių kilmės

vietovių bus proga pabuvoti šiltojoje Floridoje, ypač tuomet, kai jų namuose lapkričio mėnesį jau yra šaltoka ir nelabai malonu. Taigi net ir šiuo atveju bus galimybė šiek tiek pašildyti savo kaulus ir net pasimaudyti.

SLA sekretorė Genovaitė Meiliūnienė SLA kuopų valdyboms ir nariams išsiuntinėjo laiškus, raginančius išrinkti delegatus į 66-ąjį Seimą. Reikia manyti, kad kuopų valdybos atkreips į juos tinkamą dėmesį ir išrinks delegatus iki nustatytos datos ir gausiai šiame Seime dalyvaus. Beje, šio Seimo metu reikėtų paminėti ir organizacijos 112-ąją sukaktį, nes tokia garbinga sukaktimi negali pasigirti jokia kita išeivijos ir, turbūt, Lietuvos organizacija ar draugija.

kurie linkėjo naujai išrinktajam prezidentui geros sėkmės ir ištvermės nelengvame darbe.

Dabar jis grįžta į Chicago jau apsipratęs savo pareigose ir, pasakytume, įgijęs nemažą patirties ir susilaukęs gerų „pažymių“ iš aukštųjų politinio gyvenimo pareigūnų. Tas, žinoma, džiugina mus ir patį prezidentą, kuris pradžioje, kaip atrodė, buvo kiek netikras dėl savo politinės ateities.

Šį kartą, panašiai, kaip ir sausio mėnesio pabaigoje, prez. V. Adamkaus laukia gana aktyvus vizitas ir jo metu numatyta nemažai susitikimų tiek su lietuvišiais, tiek su amerikiečiais. Rugsėjo mėn. 3 d. Chicago „Seklyčioje“ Lietuvos gen. konsulas Chicagoje Giedrius Apuokas ir „Už prezidentą Valdą Adamką“ komitetas buvo surengęs lietuviškųjų organizacijų atstovų susirinkimą, kuriame pasidalino mintimis dėl prezidento priėmimo.

Pirmąją vizito dieną, šeštadienį, yra organizuojamas susitikimas O'Hare aerouoste. Sekmadienį, prieš pietus, numatomos šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke. Tos dienos vakare, 6 val. prasidės prezidento pagerbimo pobūvis Willowbrook Ballroom, 8900 S. Archer Rd., Willow Springs, IL. Dalyvavimo auka yra 75 dol. asmeniui, o bilietus užsisakyti galima, siunčiant čekius, išrašy-

tus „President Adamkus Committee“, D. Bazienei, 9213 S. Keeler Ave., Oak Lawn, IL 60453. Informacijas viešnagės reikalui teikia ir N. Maskaliūnienė (708) 361-5128 ir P. Ragenė – (630) 529-0955.

Pirmadienį ir antradienį Lietuvos prezidentas turės susitikimų su žymiaisiais Chicago miesto ir Illinois valstijos pareigūnais, spaudos atstovais ir pan. Taip pat dar yra galvojama surengti jo knygos „Likimo vardas – Lietuva“ pristatymą (galbūt, šeštadienį vakare). Reikia pažymėti, jog ši knyga yra viena iš populiariausių Lietuvoje, nes per kiek daugiau negu pusmetį reikėjo išleisti net tris jos laidas. Leidyklos – Kultūros žurnalo „Santara“ vyr. redaktorius Romualdas Norkus iš Kau- no taip pat galvoja lankyti to- mis dienomis Chicagoje.

Daugeliui chicagiečių vėl bus reta proga susitikti su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi ir bent trumpai pasimatyti bei pasikalbėti pratęsiant ankstesnę pažintį. Taigi reikia jau dabar šiam susitikimui ruoštis, ypačingai norint prezidentą čia kuo gražiau ir garbingiau sutikti, priimti bei pagerbti.

Spalio 17-ji netruks ateiti ir laiko nėra tiek daug belike. Todėl jau laikas sukrusti ir skirti kuo daugiau dėmesio šiam neeiliniam įvykiui.

Edvardas Šulaitis

muzikė, ponias Senkus-Bacon yra plačiai koncertavusi ne tik žymiausiose Amerikos koncertų salėse, bet taip pat Kanadoje, Šveicarijoje, Kinijoje, Brazilijoje, Lietuvoje ir kitur. Dažnai akompanuoja operos solistams ir instrumentalistams. Prieš kelis metus pirmą kartą lankantis Lietuvoje, ponias Senkus-Bacon susipažino su prof. Budriu ir nuo to prasidėjo jų muzikinis bendradarbiavimas su gastrolėmis Lietuvoje bei Amerikoje.

Philadelphijos lietuvių Šv. Andriejaus parapijos veiklusis komitetas, entuziastingai remiant parapijos administratoriui kunigui Petrui Burkauskui, ryžtasi ruošti šią neeilinę muzikos šventę ne tik savo parapijiečiams, bet tikisi susido-

mėjimo ir atsilankymo iš tolimesnių Philadelphijos apylinkių. Įėjimo auka tik \$5, į kurią įeina ir užkandėliai su kava. Bilietus galima įsigyti pas parapijos komiteto narius po lietuviškų Šv. Mišių kiekvieną sekmadienį parapijos salėje arba susisiekiant su Maryte Sušinskiene telefonu (215) 927-2467.

Šv. Andriejaus parapija yra vienintelė lietuviška parapija Pensylvanijos valstijoje, kurioje kiekvieną sekmadienį 10:30 val. ryte yra aukojamos Šventos Mišios lietuvių kalba. Pamaldose dalyvių skaičius ne mažėja, bet gausėja. Ateinantį pavasarį, balandžio 24-25 dienomis, Šv. Andriejaus parapija švęs savo 75-tą įkūrimo jubiliejų.

Teresė Gečienė

ATSIPRAŠAU!

(atkelta iš 1 psl.)

tėliai žinomi. Jie teisti, bet jų byla grąžinta atgal į žemesnį teismą nagrinėjimui iš naujo. Tai ne teisingumas, o teisingumo parodija. Ar kas atsiprašys Gaidžių giminių?

Politiniai kaliniai ir tremtiniai ir toliau laukia kokio nors teisingumo. Kokio nors desovietizacijos įstatymo. Liepos 10 dienos „Tremtynyje“, LPKTS tarybos pirmininkas Antanas Lukša savo pokalbyje, pavadintame „Laikysim frontą“, sako: „Yra paruošti ar ruošiami keli [desovietizacijos] projektai. Vieni numato griežtesnę, kiti – šviesesnę bolševikinę nomenklatūros atsakomybę. Manau,

kad toks įstatymas galėjo būti priimtas bent prieš septynerius metus. LPKTS pasiryžusi, jei desovietizacijos ar liustracijos įstatymo priėmimas būtų vilkinamas, organizuoti protesto akcijas“.

Deja, seni, pavargę ir iškaninti Lietuvos buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai ir jų balsai mažai vertinami. „Viešpats klausio nuskriaustųjų balso“, giedame vienoje giesmėje. Bet daugumai politikų ne nuskriaustųjų balsas, o populiariaumo platinimas atrodo svarbiausiu. O kas atsiprašys ne vien tik Krokaicio, Andrikenės, Landsbergio, bet ir to milijono sunaikintų mūsų tautiečių?

A. † A.

INAI KURAUSKIENEI

mirus, jos seseriai ALDONAI, broliui TADUI ir visiems artimiesiems reiškiau nuoširdžią užjautą.

Jūratė Šukienė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Maironio lituanistinėje mokykloje mokslas prasidėjo šeštadienį, rugsėjo 19 d. Pamokos vyksta šeštadieniais nuo 9:30 val. ryto iki 1 val. popiet Kultūros Židinyje. Tėveliai kviečiami atvežti savo vaikučius ir leisti šią mokyklą lankyti. Maironio lituanistinėje mokykloje dėsto: Dana Norvilienė - II klasė; Ramūnė Plūrienė - III klasė; Gina Bitinaitienė - V klasė; Gintarė Bukauskienė - muzika ir kultūrinės programos; Audrė Lukoševičiūtė - darželis; dr. Algis Plūra - krepsinio treneris.

Kun. Danielius Jenkevičius, apie trejus metus dirbęs Apreiškimo parapijoje Brooklyn, NY, išvyksta nuolatiniame apsigyvenimui į Scranton, PA. Spalio 4 d. parapijos Taryba ir parapijiečiai surengė jam išleiduves. Dalyvavo apie 75 asmenys.

Kultūros Židinio korporacijos narių metinis susirinkimas įvyks š. m. spalio 17 d. Kultūros Židinio mažojoje salėje. 9 val. ryto - registracija; 10:30 val. - susirinkimas.

Klarnetisto Algirdo Budrio koncertas įvyks sekmadienį, **spalio 18 d.**, 12 val. Šv. Andriejaus par. salėje, 19th St. ir Wallace St., **Philadelphia, PA.** Žiūr. platesnį Teresės Gečienės aprašymą 7-tame psl.

Aušros Vartų parapijos (32 Dominick St., New York, NY 10013) **tradiciniai rudens pietūs** įvyks spalio 18 d. tuojuo po 11:15 val. mišių. Skanų maistą paruos J. Beleckas. Bus atgaiva. Kaina 25 dol. asmeniui. Vietas užsakyti iš anksto, paskambinant į kleboniją tel. (212) 255-2648.

DĖMESIO BUVUSIEJI PAPILENISKIAI

Papildės **Kultūros namams** yra reikalingas kapitalinis remontas. Vietinės pajėgos negali užtektinai sutelkti lėšų tam projektui užbaigti. Būtų gerai, kad buvusieji papilėniskiai prisidėtų prie remonto išlaidų padengimo ir igrallntų šį projektą užbaigti. Tie namai yra labai svarbus kultūrinis židinis Papilės miestelio bei Papilės apylinkių gyventojams. Aukos siųsti įrašant: *auką perveskite į einamąją valiutinę sąskaitą Nr. 1116098 Lietuvos Taupomojo Banko Mažeikių skyriaus Papilės poskyryje.* Aukų siuntimo adresas: Papilės Seniūnijos Rėmimo fondas, J. Basanavičiaus g. 23, 5456 Papilė, Akmenės rajonas. (sk.)

PRANEŠIMAS

A. + A.

OLGOS KLEMAITĖS-AUDĖNIENĖS

palaikai bus laidojami penktadienį, 1998 m. spalio 16 d.

11 val. ryte - pamaldos Tėvų Pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

12 val. - laidojėvės Cypress Hills kapinėse, Brooklyn, NY.

Ta pačia proga bus pagerbiami
a. a. Olgos vyras ir duktė

A. + A.

JUOZAS AUDĖNAS

A. + A.

INDRĖ JUDITA AUDĖNAITĖ

Giminės, draugai ir pažįstami yra maloniai kviečiami ir prašomi dalyvauti šiose apeigose.

Daiva (Audėnaitė) ir Sigitas Banaičiai

Išėiviai architektai Lietuvos spaudoje

3. Apie Rimvydą Glinskį

"Už tvoros ir žolės žalesnė"

"Darbininko" skaitytojai dviejuose jo numeruose - nr. 30 ir 31 - skaitė apie architektus (Antaną Vytuvį ir Joną Kestutį Čerkešų), po Antrojo pasaulinio karo apsigyvenusius New Yorke.

Žurnaliste Aurelija Mituzienė, atvykusi iš Lietuvos, viešėdama New Yorke "iškasė" ir "Lietuvos aidui" parašė apie architektus, kurie į New Yorką atvyko laisvėjimo laikotarpiu. Vienas iš jų - tai architektas Rimvydas Glinskis.

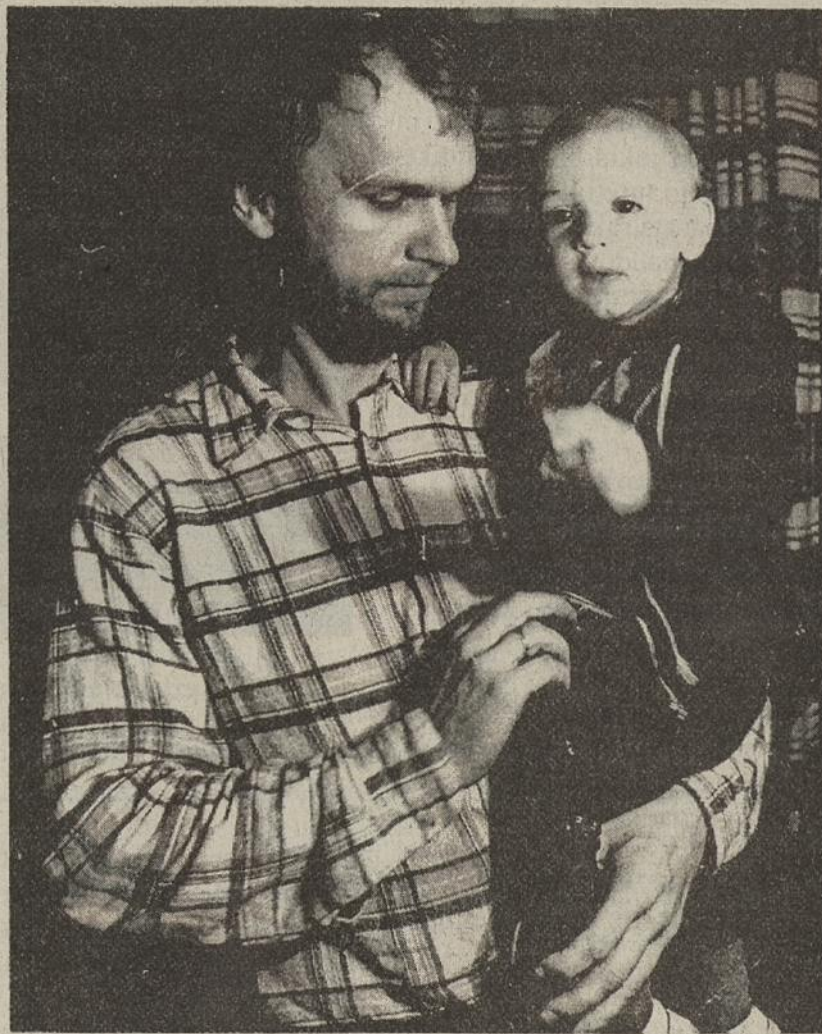
Rimvydas Glinskis, baigęs Vilniaus inžinerijos institutą, dirbo Paminklų restauravimo institute. Tyrinėjo Vilniaus senamiesčio rajoną. Buvo gavęs parengti eskizinį projektą XVIII amžiaus smuklės, esančios Alantoje (tai nedidelis miestelis, kuris anksčiau vadinosi Alunta, apie 18 km nuo Molėtų - autor.) restauravimui. R. Glinskis prisipažįsta, jog buvęs jaunas, neturėjęs patirties, todėl tapusi įamžinta ir jo, kartu su kitų projektuotojų, klaida - nebuvo įrengtas drenažas. Daug laiko jam teko dirbti prie Panemunės pilies restauravimo.

Architektas R. Glinskis 1986 m. vedė Amerikos lietuvaitę, bet tik po metų galėjo išvykti pas savo žmoną į JAV.

Atvykęs į Ameriką, porą metų dirbo pas architektą Ed. Babušį, o 1989 m. pradėjo dirbti Amerikos restauravimo darbų pradininko R. E. Meadow's kompanijoje. Ten jam teko projektuoti įvairių objektų detales, Brooklyne restauravo seną bažnyčią. Kartą teko atstatyti kamina, į kurį buvo trenkęs perkūnas. Tame kamine buvusios net 54 rūšių figūrinių plytos. Ilgokai darbavosi projektuojant vidaus ir išorės įrengimus New Yorke esančių architektūrinių pastatų: Manhattano Aukščiausiojo teismo rūmų, Nepriklausomybės rūmų (? - autor.), gyvenamųjų namų ir kt.

Apie trejus metus Rimvydai teko dirbti Kalifornijoje. Ten reikėjo pertvarkyti 1959 m. pastatytas ligonines. Pagrindinis tikslas buvo ilgu, nejaukų koridorių sunaikinimas. Buvo stengiamasi taip tuos koridorius pertvarkyti, kad palatos primintų ligoniams kambarius jų namuose.

Dirbdamas vienoje San Francisco kompanijoje patyrė, koks įdomus kūrybinis procesas yra komandinis projektavimas. Vadovaujant vyriausiam architektui, visi kiti architektai daro savo atskirus projektus, paskui tariai vienas su kitu ir viską su-

Rimvydas Glinskis su sūneliu

jungia į vieną projektą.

Iš Kalifornijos grįžęs į New Yorką, atsidėjo paminklų restauravimui.

Apie paminklų saugojimą Rimvydas yra taip pasisakęs: "Jei Kalifornijoje nebūtų saugomi seni gražūs pastatai, čia neliktų nė vieno senesnio kaip 18-20 metų namo. Trūksta žemės, atvyksta vis turtingesnių pirkėjų, tačiau jiems leidžiama pastatus tik tvarkyti, o ne griauti ar perstatinėti". Restauravimo reikalavimai JAV-se labai griežti. Čia galima daryti tik tai, kas tame pastate jau buvo anksčiau. Net ir dažų spalvą irgi galima parinkti tik tokią, kuri jau buvo naudota. Restauratoriai privalo suteikti objektui garantiją ne trumpesnę kaip 20 metų laikotarpį. Jei po keleto metų išryškėtų defektai - laukia milžiniški nuostoliai. Rimvydas pastebėjo, kad Lietuva tam tikrus restauravimo metodus irgi turinti. Jis manęs, jog restauravimo sritis esanti labai svarbi. Todėl Lietuva turėtų nepagailėti lėšų restauratoriams atvykti į Ameriką ir čia pastudijuoti.

Rimvydas sako, kad kompanija, kurioje jis dabar dirba, esanti tvirta. Joje dirba 20 architektų. Stengiasi nuo gyvenimo neat-

silikti. Naujausios technologijos reikmenimis įsigyti jo kompanija pinigų negaili. Vos tik pasirodžius naujai kompiuterių programai Auto Cad 14, po trijų mėnesių ją jau turėjo.

Paklaustas, ar nenorėtų grįžti į Lietuvą ir ten panaudoti savo įgytas žinias ir patirtį, atsakė: "Aš palikau visai kitą Lietuvą. Kuo toliau, tuo labiau skirtumai didėja... Jei sugrįžčiau, turėčiau persisamdyti savo draugams - juk rinka jau padalyta. Bė to, čia mano šeima - mokslų daktarė sociologė žmona, trys vaikai".

Architektas Rimvydas Glinskis nesidrovėjo išreikšti savo nuostabą: "Tačiau man keista, kad iš Lietuvos čia atvažiuoja architektai. Kai kurie jau sukūrė ir pastatę Lietuvoje stambius objektus, iškovoję pripažinimą. Kada jie tą lygi pasieks čia? Lietuvoje atsivėrė galimybės, atsirado naujų medžiagų, technologijų. Kas dirba - neblogai uždirba, važinėja po Europą. Atvykus į Ameriką, pradedi stotis ant kojų tik po 4-5 metų. Ir tai tik sėkmės atveju".

Sakoma, kad už tvoros ir žolės žalesnė. Bet Rimvydas manęs, kad tam suprasti reikės dar nemažai laiko.

P. Palys

Afrikos misionierius

Brooklyno pranciškonų vienuolyno svečias

Rugsėjo pabaigoje Brooklyno Pranciškonų vienuolyne keletą dienų viešėjo pranciškonas misionierius iš Afrikos Tėv. Renato Ciumento. Tėv. Renato yra 41 metų amžiaus, jau penkeri metai dirba vakarų Afrikos krašte Guinea-Bissau, kuris turi apie pusantro milijono gyventojų. Gyvena to paties vardo mieste su 250 tūkstančių gyventojų. Ten su

kitais keturiais pranciškonais dirba misijų darbą, ruošia vietinius jaunuolius į kunigus. Guinea-Bissau yra politiniai nepastovus kraštas, nes ten tarp savęs kovoja ginkluotos partijos. Nuo tų kovų labiausiai nukentčia ne-kalti vietiniai gyventojai. Vienu atveju dėl artėjančių ginkluotų susidūrimų gyventojai turėjo apleisti visą Guinea-Bissau mies-

tą. Po mūsų sugrįžę pranciškoniai rado tik tuščias mokyklos sienas - išvogta buvo viskas.

Tėv. Renato gauna atostogų tris mėnesius kas treji metai. Atostogų proga ir lankėsi New Yorke.

Tame pačiame misijų centre dirba ir 4 prancišketės seserys. Jos administruoja gimnaziją su 520 mokinių ir 50 vietinių mokytojų.

ff

Tėv. Renato Ciumento, OFM, su seminaristais Guinea-Bissau, Afrikoje

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Palm Coast Floridoje laukia Jūs! Teikiama įdomi informacija visiems, bet ypatingai naujai atvykusiems. Skambinkite tel. 718 437-8785. Kvieskite Rima. (sk.)

Studentė iš Lietuvos ieško nebrangaus kambario Woodhaven, Greenpoint arba Brooklyn rajonuose prie gero susisiekimo. Skambinti tel. (718) 235-9531. (sk.)

Išnuomojamas kambarys dirbančiam moteriai Richmond Hill rajone. Skambinti (718) 847-7452. (sk.)

Ieškau moters, kuri norėtų dalintis butu su kita moterim. Gyvenu St. Petersburg, FL, netoli jūros ir apsipirkimo centro. Skambinkite (812) 360-9583. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vil-

niuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kaina pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aidas" įgaliotiniui JAV Brioniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Ms. Therese A. Jacques, Bayonet Point, FL - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentū-

ros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose **spalio 24 d.**, šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. popiet. Žiūr. skelbimą 6-tame puslapyje.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis pagal susitarimą paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp.,

siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **spalio 17 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami dileriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.